

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır!

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 21 SAYI: 115 Mayıs-Haziran 2010

Kozlu 1971

Kapitalizm ve
Kömür Madenleri

Gelişen Siyasal Olaylar
ve Egemen Sınıflar

“Yeni” Orta Sınıf

Toprak Reformuyla
İstihdam Yaratmak

Bölgesel Güç Olma Sevdası
[Adım Adım İslami Yardım Cihadı]

İcazetin Gölgesinde
Taksim “Zaferi”!

1 Mayıs’tan 26 Mayıs’a
İcazetli Siyaset

Yeni Borç Krizi ve
Euro’nun “Çöküşü”

Time’ın
Dünyanın En Etkili 100 Lideri (!)

1990 yılında Zonguldak Yeni-Çeltek'te meydana gelen grizu patlaması üzerine *Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Cephe* dergisinde yayınlanmış bir yazı.

3

KAPİTALİZM
VE
KÖMÜR MADENLERİ

Deniz Baykal'a yönelik "kaset komplosu"yla birlikte gelişen siyasal olaylar ve bu olaylar karşısında egemen sınıfların konumuna ilişkin bir değerlendirme.

7

GELİŞEN
SİYASAL OLAYLAR
VE
EGEMEN SINIFLAR

"Yeni" CHP'nin yeni yüzlerinden sosyolog Prof. Dr. Sencer Ayata'nın "yeni" orta sınıf söylemi üzerine bir değerlendirme.

15

"YENİ"
ORTA
SINIF

Kemal Kılıçdaroğlu'nun CHP Kurultay'ında açıkladığı "toprak reformu"nun niteliği ve istihdam yaratma özelliği üzerine bir irdeleme.

18

TOPRAK REFORMUYLA
İSTİHDAM
YARATMAK

Sovyetler Birliği'nin dağıtılmışlığından sonra Türkiye oligarşisinin "Çin Seddi'nden Adriyatik'e kadar" büyük bir bölgesel güç olma sevdasının AKP'nin sevdası haline gelişi üzerine bir değerlendirme.

22

BÖLGESEL GÜÇ
OLMA SEVDASI
[ADIM ADIM İSLAMİ YARDIM CİHADİ]

1 Mayıs 2010'da *Kurtuluş Cephesi*'nin yayınlanmış olduğu bildiri.

25

İCAZETİN GÖLGESİNDE
TAKSİM
"ZAFER"İ

"İcazetli siyaset" in 1 Mayıs ve 26 Mayıs olayları sırasındaki tutumu üzerine bir değerlendirme.

27

1 MAYIS'TAN
26 MAYIS'A
İCAZETLİ SİYASET

Yunanistan kriziyle başlayan ve İspanya'da bir bankaya el konulmasıyla gelişen Avrupa borç krizi ve Euro'nun "çöküşü" üzerine bir değerlendirme.

30

YENİ BORÇ KRİZİ
VE EURO'NUN
"ÇÖKÜŞÜ"

Amerikan *Time* dergisinin Recep Tayyip Erdoğan'lı "geleneksel" dünyanın en etkili 100 lideri seçkisi.

34

TIME'İN
DÜNYANIN EN ETKİLİ
100 LİDERİ (!)

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU: Sezai Görür

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

<http://www.kurtuluscephesi.net>

<http://www.kurtuluscephesi.de>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Kapitalizm ve Kömür Madenleri

[Aşağıdaki yazı, 1990 yılında Yeni-Çeltek'te meydana gelen ve 66 işçinin ölümüne yol açan grizu patlamasından sonra yazılmış ve *Anti-Emperyalist* ve *Anti-Oligarşik Cephe* dergisinin 1991/1 sayısında yayınlanmıştır.]

Türkiye’de her yıl yüzlerce işçi, iş kazaları olarak adlandırılan olaylarda ölmekte ya da yaralanmaktadır. Binlerce işçi sakat kalırken, yaşamlarını yitiren işçiler sadece istatistiklerde yer alan basit birer rakam haline gelmektedirler. Şubat 1990’da Yeni-Çeltek’te meydana gelen “kaza” sonucunda yaşamlarını yitiren 66 maden işçisinin 58’inin cesetleri bile çıkartılamamıştır. Gazetelere yansıyan “iş kazaları”, her zaman Yeni-çeltek olayı gibi geniş ölçüde yer de alamamaktadır. Örneğin 1983 yılında Zonguldak-Kandilli’de meydana gelen grizu patlaması sonucunda 103 maden işçisi yaşamını yitirmesine rağmen, basında yer almamıştır. Çünkü 12 Eylül faşist generalleri bu haberin geniş ölçüde yazılmasını “tehlikeli ve sakıncalı” bulmuşlardır.

Ülkemizde, 1981-86 yılları arasında her gün, ortalama 415 “iş kazası” meydana gelmiştir. Yaklaşık 100 “iş kazası”ndan birisi ölümle sonuçlanmıştır. “Kazaların” dağılımında %18 ile inşaat sektörü birinci sırayı alırken, %11 ile metal sanayi ikinci sırada ve %9.8 ile kömür madenleri üçüncü sırayı almaktadır.

“İş kazaları”nda kömür madenleri üçüncü sırayı almasına rağmen, ölümlerde ilk sırada yer almaktadır. Kömür madenlerinde ölüm olayları, grizu patlaması, göçük ya da su baskını gibi olaylar sonucu meydana gelmektedir. Son elli yılda meydana gelen *büyük grizu patlamaları* sonucu meydana gelen ölüm olaylarının dökümü şöyledir:

Yıl	Yer	Ölü Sayısı
1942	Kandilli	40
1947	Kozlu	47
1955	Gelik	55
1960	Kozlu	22
1965	Çeltek	72
1967	Kandilli	17
1972	Kozlu	23
1983	Kandilli	103
1983	Kozlu	10
1990	Yeni-Çeltek	66
1990	Amasra	5
1992	Kozlu	263
1995	Yozgat-Sorgun	37
2003	Karaman-Ermenek	10
2004	Kastamonu/Küre	19
2005	Gediz	15
2006	Dursunbey	17
2009	Kemalpaşa	19
2010	Odaköy	17
2010	Gelik	30

1990 sonrasındaki patlamalar bu basıma eklenmiştir.

Bütün bunlar, büyük grizu patlamasına ilişkin sayılardır. Bunların yanında, “küçük” sayılan grizu patlamalarında, yangın, su baskını, göçük olaylarında ölenlerin tam sayısı bilinmemektedir. Zonguldak kömür madenlerinde son 40 yılda meydana gelen olaylarda 3.912 maden işçisi yaşamını yitirmiş ve 305.000 yaralanma olayı meydana gelmiştir.

Bunların nedenleri vardır. Zaman içinde artarak gelişen ölüm olaylarının nedenleri-

ni görmeden önce, bundan yaklaşık olarak 150 yıl önce, İngiltere’de yayınlanmış olan bir raporu aktaralım:

“Kömür ocağı sahipleri ve işletmecileri arasında rekabet altında ... en gözle görülür fizik güçlükleri yenmek için, gerekli olanın dışında hiçbir harcama yapılmaz; ve genellikle yapılacak iş için gerekli olandan çok daha fazla bulunan kömür işçileri arasında rekabet nedeniyle, çevrelerindeki tarım işçilerinden biraz yüksek bir ücret karşılığında, bunlar büyük tehlikelere ve çok zararlı etkilere seve seve katlanırlar ve bu iş ayrıca onlara çocuklarını karlı bir şekilde kullanma olanağı da verir. Bu çifte rekabet ... ocakların büyük bir kısmının en yetersiz drenaj ve havalandırma ile işletilmelerini sağlamaya tamamen yetmektedir. Çoğu kez kuyular kötü açılmış, kötü donatılmış ve mühendisler yetersizdir; galeriler ve yollar kötü açılmış ve yapılmıştır; bunlar, can kaybına, vücut ve sağlığın bozulmasına yol açar; bunlara ait istatistikler korkunç bir manzara ortaya koyarlar.”*

Karl Marks’ın, bundan 130 yıl önce yayınladığı ünlü yapıtı *Kapital*’de yer verdiği bu rapor ile ülkemizdeki maden ocaklarının durumu arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır.

Kendilerini geçindirecek kadar ürün alamadıkları topraklarından koparak madenlerde çalışmaya başlayan köylüler, zaman içinde çalışma koşullarının getirdiği “yeni bir dünya” ile yüz yüze gelmektedirler. İlk kez gerçek anlamda işçi olmanın getirdiği sorunlarla, işverenlerin kârlarını artırmak için, onların yaşamlarını hiçe saymasının getirdiği sömürü koşullarıyla yüz yüze kalırlar. Ama tarımdan sağlanan gelirden az çok yüksek gelir sağlayan ücretler karşısında, elverişsiz ocaklarda (ya da başka sanayi kuruluşlarında) çalışmak durumundadırlar. Yaygın işsizlikle birleşen tarıma göre daha yüksek gelir sağlama durumu, yaşam pahasına bir çalışmanın sürdürülmesinin nedeni olur çıkar.

Siyasal özgürlüklerin olmadığı bir ülkede, yani bizim gibi bir ülkede, tarımdan ko-

pup gelenlerin proleter sosyalist siyasal bilince ulaştırılması da güç olmaktadır. Gerçekler anlatılmamakta, anlatmaya çabalyanlar ağır hapis ve ölüm cezalarına çarptırılmaktadır. Böylece işçiler arasında bir “takdiri ilahi” sürüp gitmektedir.

Kömür madenlerinde bu durum daha da kötüdür. Meydana gelen “iş kazaları”, onlar için “tevekkül” ile karşılaşması gereken olaylardır. Galeri girişlerine yazılan dini sözler, sanki onların bu kötü ve ağır çalışma koşullarında çalışmalarını kaçınılmazmışçasına kömür işçilerinin her gün karşısına çıkar:

**“BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM”
“EVVEL TEDBİR-SONRA TEVEKKÜL”**

Tümüyle maden mühendisliğinin uzmanlık alanına giren ve bu uzmanlıklarla çözümlenebilen sorunlar, doğrudan kömür işçisinin “kendisine” ve sonra “allah”a bırakılmıştır. Ve işverenler (isterse kolektif kapitalist olan devlet olsun) bir kez daha işçileri sömürebilmek için “başkalarından” yardım almaktadırlar. Oysa hepsinin arkasında *kâr, daha fazla kâr* sağlama isteği yatmaktadır.

Kapitalizm koşullarında işçilerin nasıl sömürdüklerini ayrıntılı bir biçimde tahlil eden *Marks*, kapitalistin ya da kapitalist devletin var olduğu üretim biçiminin bir özelliğini şöyle belirtir:

“Kapitalist üretim biçimi, genellikle bütün pintiliğine karşın, kendi insan malzemesi konusunda çok hovardadır.”**

Kapitalistler ya da işletme yöneticileri kârlarını artırmak için pek çok konuda “tasarruf” peşinde koşarlar. Son on yılda ülkemizde de sık sık duyulan “enerji tasarrufu” bunlardan birisidir. Diğer bir tasarruf konusu da, üretim artıklarından yararlanmaktır. Ama hepsinden önemlisi, çalışma koşullarında, *işçinin sırtından* yapılan tasarruflardır. Bunların en yaygın olarak gerçekleştirildiği yerler kömür madenleridir.

“Nasıl ki, emeğin birleşik hale gelmesi ve elbirliği, makinelerin geniş ölçüde kullanılmalarna, üretim araçlarının yoğunlaşmasına ve ekonomik olarak kullanılmalarna yol açıyorsa,

aynı şekilde, kitleler halinde, kapalı yerlerde ve sağlık gereksinmelerinden çok, üretimin işine gelen koşullar altında bu birarada çalışmadır ki; işte bu kitle halinde bir ve aynı işyerinde yoğunlaşmadır ki, bir yandan kapitalist için büyük bir kâr kaynağının, öte yandan da daha kısa çalışma saatleri ve özel önlemlerle karşılanmadığı takdirde, işçilerin yaşam ve sağlıklarının hovardaca harcanmasının nedenini oluşturur.”*

Bu konu öylesine basittir ki, yeni bir işçi bile, bu durumu, kısa sürede görebilmektedir.

Bilindiği gibi, kapitalistler, işverenler açısından, asıl olan kârdır. Ancak onların üzerinde durdukları nokta, kârlarının miktarı değil, yatırdıkları sermayelerine oranıdır. *Kâr oranı*, yatırılan sermaye üzerinden elde edilen bir çeşit sermayenin verimliliğidir. İşçiyi daha çok çalıştırarak, daha verimli hale getirmek peşinde koşan sermaye sahibi, bu amaçla düzenlediği “hizmet içi eğitim” çalışmalarınıyla verimliliği artırmak peşindedir. Aynı şekilde, kapitalist açısından sermayenin de verimliliği önemlidir. Her zaman kapitalistler, yatırdıkları sermayelerinin *en yüksek kârı getirmesi* peşindedirler. Bir başka deyişle, onlar, sermayelerini en yüksek kâr oranı olan işlere yatırmak durumundadırlar. Sermaye ise, kendi dillerinde, sabit ve döner sermaye bölümlerinden oluşur. Ve bunların miktarındaki her azalış, işçilerin sömürü oranı sabit kaldığı sürece kâr oranının yükselmesine neden olur.

İşte, kapitalistin dilinde *sabit sermaye*, binalardır, donanımdır, alet-edevattır. Kömür madenlerinde, gerek gelişmiş teknolojik araçlarla, gerekse maden mühendisliği verileriyle, madenlerin güvenli hale getirilmesi için yapılacak harcamalar, kapitalistler için, sabit sermaye yatırımlarıdır. Ve bu yatırımlar, doğrudan üretken yatırımlar olarak kabul edilmediği için, kapitalistlere göre, kâr oranını düşüren “gereksiz” harcamalar olarak değerlendirilir. Kömür madenlerinde galerilerin daha güvenli olarak açılması, yolların mühendisliğin son bulgularına göre yeniden inşa edilmesi gibi, grizunun gelişmiş aygıtlarla tespit edilmesi gibi, doğrudan işçilerin daha güvenli ve sağlık-

lı koşullarda çalışmalarını belirleyen yatırımlar, “masraf” ya da “maliyet” olarak kapitalistlerin kâr oranlarını düşüren yatırımlar olarak kabul edilir. Bu alanlarda ne kadar az harcama yapılırsa, yani ne kadar az sermaye bu işe ayrılırsa, kâr oranı, o oranda yükselecektir.

Yeni-Çelttek'te meydana gelen ölümlerden sonra günlük basında bir uzman şöyle demektedir: “...işçi güvenliği, kazaya karşı önlem almak üzere yapılacak yatırımlar için, maliyet kaygısından söz açamaz. Politik büyüklerimiz sürekli Türkiye'nin çağ atladığından söz ediyorlar. Çağdaş dünyada, işçinin can güvenliği, kazaya karşı alınacak önlemler için maliyet hesaba katılmaz.” Uzman, bir yandan kapitalist dünyada işçinin can güvenliğinin nasıl bir “maliyet” hesabı içinde ele alındığını vurgularken, öte yandan onun “çağdaş dünya”sının *kapitalist dünya* olduğunu söyleyememiştir. Ve tüm çarpıklıklar da, işte bu dünyadan kaynaklanmaktadır.

Ülkemiz, emperyalist-kapitalizmin sömürsü altında olan geri-bıraktırmış bir ülkedir. Bu yüzden, pek çok durumda, ucuz emek gücü herşeyin önüne geçmektedir. Emperyalist sömürünün gereği olduğu kadar, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin yaşayabilmesi için de işçi ücretlerinin düşük tutulması ve işçilerin kapitalistlere maliyetinin en aza indirilmesi gerekmektedir.

Tüm bunlar arasında kömür madenlerinin özel bir yeri vardır. Sanayi devriminden günümüze kadar en ucuz enerji kaynağı kömür olagelmıştır. Bugün kömürle çalışan elektrik santrallerinden, buhar kazanlarına kadar pek çok alanda kullanımı sürdürülen bu enerji kaynağı, teknolojik gelişmelere bağlı olarak yeni ve ucuz enerji kaynaklarının ortaya çıkmasına rağmen, önemini yitirmemiştir. Özellikle demir-çelik sanayisine sürekli bir girdi olan kömür cevheri, ülkemizde asıl olarak devlet eliyle işletilmektedir (TKİ yanında, bazı bölgelerde özel kişi ve şirketlerin işlettiği kömür ocakları da bulunmaktadır. Ama üretimin asıl ağırlığı devlet kuruluşlarındadır). Yıllardır devlet tarafından işletilen kömür ocakları sanayiciler için ucuz girdi sağlamaktadır. Özellikle demir-çelik fabrikalarında kullanılan kömür, işbirlikçi-burjuvazi için yaşamsal öneme sahiptir. Örneğin bir buzdolabı ya da “yerli” oto, kömür sayesinde daha düşük maliyete

* K. Marks, *Kapital*, Cilt III, s. 85.

sahip olabilmektedir.

Gerek demir-çelik üretimini, gerekse kömür madenlerini denetiminde tutan devlet kuruluşları olunca, siyasal iktidar başlı başına önem kazanmaktadır. “Yönetenler”, bu sayede, kapitalistlere ucuz kaynak sağlamaktadırlar.

Kömür işçilerinin yıllardır yaşamlarını tehlikeye atarak çıkardıkları kömürlerin, kapitalistlere daha fazla kâr sağlamak için kullanılması, aynı zamanda, “iş kazaları”nda yaşamlarını yitiren işçilerin gerçek sorumlularının kimler olduğunu da göstermektedir.

Maden işçilerinin en basit iş güvenliğine sahip olmadan çalıştırılmalarının sorumlusu kapitalistlerdir, onların siyasal yöneticileridir.

Bu gerçeklerin gizlenmesi için, her yol denenmiştir ve denenmektedir. Özellikle Zonguldak kömür havzası ve çevre ilçeleri, bu açıdan özel bir yere sahiptir. Madenlerde çalışan 40.000 kömür işçisi ve Ereğli ile Karabük demir-çelik fabrikalarında çalışan 10.000’e yakın işçisiyle, bu bölge olağanüstü boyutta önem kazanmıştır.

1960 sonrasında hareketlenen maden işçileri, çeşitli “iş kazaları” sonrasında çeşitli direnişler, mitingler düzenlemişlerdir. 1965 Kozlu olaylarında jandarma ve polislerce

kurşunlanmışlar, toprak üstünde yeni yaşamlar yitirmişlerdir. Bunlara rağmen, oligarşik yönetim, 12 Mart sonrasında sıkıyönetim ilan etmekten geri durmamıştır.

Oligarşik yönetimin işçilerin direnişini azaltmak için kullandığı diğer yöntem de, Zonguldak maden işçilerini “bağımsız” yerel bir sendika içinde toplamak olmuştur. Politik alanda etkinlik kurmaktan uzak tutulan maden işçileri, bu yolla, güçlü bir sendikal hareket oluşturmaktan da uzak tutulmaktadır.

Maden işçileri, tüm işçi sınıfı içinde grev silahını en etkili bir biçimde kullanabilecek en önemli kesimi oluştururlar. Bunun bilincinde olan egemen sınıflar ve politik yöneticiler, onların bilinçlenip örgütlenmesini her yolu kullanarak engellemek peşindedirler.

Tüm bunlar karşısında, maden işçileri, kendi güçlerinin bilincinde olarak, her yerde, kendi komitelerini kurarak, kendi sorunlarına sahip çıkmalıdır. Bu sahip çıkış, aynı zamanda, siyasal iktidara yönelik olacak ve ülkenin geleceğini belirleyecektir. Güvenlikli ve sağlıklı iş koşullarının yaratılmasının yolu da buradan geçmektedir. Üretenlerin yönetenler olması için, görev, örgütlenmek ve buna dayanarak mücadele etmektir.

Gelişen Siyasal Olaylar ve Egemen Sınıflar

2010'un Mayıs ayı değişim, dönüşüm ve "ilkler" söylemiyle başlayıp rüzgar, fırtına, kırım vb. söylemlerle gelişen bir dizi iç siyasal olaylara sahne oldu.

1 Mayıs, konfederasyonların AKP iktidarının icazetiyle, "32 yıl sonra ilk kez", bir bayram, bir festival, bir eğlence ve renk cümbüşü içinde Taksim Meydanı'nda kutlandı. Solun her rengi ve her çeşidine göre Taksim Meydanı "söke söke" alınmıştı. Ama Tayyip Erdoğan, "Neyi söke söke aldınız. Yanınızda dolaşanlar, kolunuza girenlerle 30 yıldır bunları niye alamadınız? Emek ve Dayanışma Günü olarak ilan eden iktidara hangi yüzle kalkıp da bunu söylüyorsunuz? Bugünü tatil ilan eden bu iktidara hangi yüzle bunu söylüyorsunuz" diyerek icazetin kendilerinden geldiğini ilan etti.*

1 Mayıs rüzgarının ve icazet atışmalarının tam yok olmaya başladığı anda birden "kaset" olayı patlak verdi. Deniz Baykal'ın "özel hayatı"ni görüntüleyen "kaset", birden yeni bir "komplo" söylemini başlattı. Kimine göre (ki Deniz Baykal'ın istifa konuşmasında açıkça ifade edildi) bu "komplo", AKP hükümetinin bilgi ve onayı ile gerçekleştirilmiş bir "CHP operasyonu" olarak yorumlanırken, "yandaş medya"ya göre ise, "CHP içindeki Baykal karşıtlarının komplosu" ydu. Ve "CHP'nin değişmez genel başkanı" olarak kabule edilen Deniz Baykal istifa etti.

* Tayyip Erdoğan ya da yeni adıyla "Recep bey", bu açıklamasından iki gün önce şöyle konuşuyordu: "Taksim'i kopara kopara aldık diyenler var. Kimse AK Parti iktidarından kopara kopara bir şey almadı. Bu böyle bilinsin. Kopara kopara alma güçleri varsa 77'den iktidarıma kadar neredeydiler."

Baykal'ın istifasıyla birlikte "muhteşem geri dönüş" teorileri "medya"da geniş yer tuttu. Bu "teori"ye göre, Baykal, "kaset" olayını kullanarak kendisini "mağdur" gösterecek ve CHP 33. Olağan Kurultayı'nda bu "mağduriyet"le "muhteşem" bir dönüş yapacaktı.

"Medya", Baykal'ın istifasını açıkladığı basın toplantısındaki "duygusal" görüntüler ve CHP "örgütünün" il başkanları düzeyinde "Baykal geri dönsün" açıklamaları eşliğinde Deniz Baykal'ın "muhteşem dönüşü" üzerine yayınlarını yoğunlaştırdı.

Ve birden "hava" değişti. Kemal Kılıçdaroğlu CHP genel başkanlığına aday olduğu nu ilan etti.

Ve bir günde Baykal, "kaset", "muhteşem dönüş" unutuldu. Her şey Kemal Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlığa seçilmesine "endekslendi".

"Recep bey" in sözüyle "candaş ve yoldaş medya", yıllarca devrilmeye çalışılıp devrilememiş Deniz Baykal'ın yerine yeni ve yepyeni bir genel başkanın, "halk adamı" Kemal Kılıçdaroğlu'nun aday olmasını büyük coşkuyla karşıladı. Ama coşkuyla birlikte "akıl" vermeler de aynı hızda ortalığa saçıldı.

Dedikoduları dedikodular, spekülasyonları spekülasyonlar takip etti. Önder Sav'dan Gürsel Tekin'e, Sezar'dan Brütüs'e kadar herşey yazıldı, çizildi.

Daha düne kadar "ne olacak bu memleketin hali"nden söz edenler, Ergenekon operasyonlarıyla korkuya kapılanlar, CHP'liler, Baykalcılar, anti-Baykalcılar, "sol"cular "oybirliği"yle Kemal Kılıçdaroğlu'nun arka-

sında saf tuttular.

Gün, “birlik ve beraberlik günü” ilan edildi. Her türlü “muhalif” ses ve eleştiri bir yana itildi. Ve tarihinde belki de ilk kez CHP “birlik ve beraberlik” görüntüsü vermeye başladı.

Son Ergenekon operasyonunda “aktif görevdeki generaller”in üçte birinin gözaltına alınmaya kalkışılmasıyla AKP’nin pervasızlığından yığınlığa düşenler, ilk kez “merak etmeyin ordu yok”un ne olduğunu anlamaya başladılar.

Ve 22 Mayıs günü Kemal Kılıçdaroğlu, “coşku, sevinç ve gözyaşları” içinde CHP genel başkanlığına seçildi. Konuşmasında, “halk”tan, “halkçılık”tan, “devrimcilik”ten, “faşizm”den söz eden Kemal Kılıçdaroğlu “sosyal-demokrasi”nin yeni bir yükselişini simgeler hale geldi.

Kimilerine göre Ecevit’in 1973’deki “yükselişi”ne benziyordu, kimilerine göre, CHP’nin 1977 genel seçimlerinde gerçekleştirdiği “oy patlaması”nın öngününe benziyordu.

AKP ve “yandaş medya”, tüm planlarını Deniz Baykal’ın “muhteşem dönüşü”ne göre hazırladıklarından bu gelişme karşısında ne yapacağını bilemez hale gelirken, Tayyip Erdoğan’ın Zonguldak grizu patlamasına ilişkin “kader” açıklamasıyla da köşeye sıkıştı. Yiğit Bulut gibi “dönek yiğit”ten başka pek “yandaş” ortalıkta görünmedi.

Ortalıkta Kemal Kılıçdaroğlu “rüzgarı” eserken, dünün “ezber bozanları”, “çağdaş sosyal-demokrasi” yandaşları, “sol liberalleri” “akıl hocası” olma hazırlığı içine girdiler.

Düne kadar geleceğin nasıl şekilleneceğine ilişkin komplo teorileri inşa edenler, olayları ve olguları kurgulayarak dış görünüşlerden “çıkarsamalar” yapanlar, şimdi “akıl hocası” olmaya soyunurken, kurgusalcılığın yerine “olasılıkçılık” geçti.

Yine de huylu huyundan vazgeçmedi. Spekülasyona, kurguculuğa alıştırılmış “kitle”ye hitap eden çevreler “kaset komplosu”nu CHP’ye, özellikle de CHP içindeki Baykal karşıtlarına yıkmak için ellerinden geleni yaptılar. Otuz yıllık “medya” söylemiyle ve eğitim sistemiyle kurgusalıcı düşünmeye alıştırılmış “kitleler” için “Baykal’a bu komployu kim yaptı?” sorusunu ortaya atıp, yine otuz yıllık söylemle ve alışkanlıkla yerleştirilmiş “şablon”la, “Bundan en çok kim ya-

rarlanıyorsa o yapmıştır” yanıtı kabul ettirilmeye çalışıldı.

Böylece eski yılların “ne zararı var” söyleminde ifadesini bulan pasifizm ve kadercilik, “en çok kim yararlanmışsa” söyleminde ifadesini bulan kuşkuculukla yer değiştirdi.

Şimdi artık “yeni” bir CHP ve Kemal Kılıçdaroğlu “olay”ı var. Otuz yıl önce terk edilmiş söylemler yeniden anımsanırken, SSCB’nin dağıtılmışlığıyla ortaya çıkan “psikolojik” hava, “kişisel bozgun havası” sanki dağılacakmış gibi görünmeye başladı. CHP Kurultayı’ndaki “coşku, heyecan ve gözyaşı” ne kadar somutsa, bu havanın dağılacığına ilişkin beklenti ve kuşkuculuk da o kadar somuttu. Bu konuda SİP-TKP’si, eski alışkanlıkla başı çekti. Yayınladıkları “mektup”ta, bir yandan kendilerinin ne kadar “sol” olduklarını yere-göğe koyamazken, diğer yandan Kılıçdaroğlu’nun yarattığı “heyecandan rahatsızlık duyma”dıklarından dem vurdular. Ama genel “kanı”ları, “60’larda 27 Mayıs’ın açtığı kapıdan siyasal alana giren solun, belki de yeni bir yükseliş dalgasını bu kutuplaşmanın açacağı kapıdan girerek gerçekleştireceği” şeklinde oldu.

Öte yandan icazetli 1 Mayıs’ın havası içinde “yeni CHP”nin “solun önünü kesebileceği” “endişesi”nden de söz edilmeye başlandı.

Ve yine SİP-TKP, bu “endişe”nin başını çekerek ileri atıldı:

“Yeni CHP’ solun önünü kesebilir mi, kesemez mi?

Bu sorunun yanıtını düşünürken, bir noktanın hiç akıldan çıkarılmaması gerekir: Türkiye’de solun açılım alanı, 2007 yılında ‘bu kez son’ diyerek oyunu CHP’ye veren, tam ‘gerçek yerine’ gidecekken bu kez Kılıçdaroğlu dalgasıyla yeniden umutlanan emekli öğretmen Tefik beyle Macide hanımdan ibaret değildir, olmalıdır.

Türkiye’de, öğrencisiyle, çalışanıyla, işsiziyile 15-24 yaş aralığında 13 milyon insan vardır

Bunlar, ‘geçmişin ölü elini’ üzerlerinde fazla hissetmeyen, zihnen bakır insanlardır. ‘Tüh, tam bunlara uzanacakken başımıza Kılıçdaroğlu çıktı’ diyen bir sol, en baştaki ‘tüh’ sözünün kendisine döneceğini idrak et-

melidir.”*

Ancak otuz yıllık pasifikasyon ve depolitizasyonla beslenmiş, yirmi yıllık “kişisel bozgun havası” içinde “umudu büyütme”nin kaderciliği içinde yuvarlanıp gitmiş, komplo teorilerine, kurgusal olguculuğa kapılmış legalist sol (en yeni legalistiyle birlikte) yine de huyundan vazgeçemedi.

“Kılıçdaroğlu, iç ve dış güçlerin AKP Hükümetinin ‘tek’ güç olma pozisyonundan duydukları rahatsızlığın bir sonucu olarak vizyona yerleştirildi. İçeride AKP’yi dengeleme siyasetinde, CHP’de vizyon değişikliği ile ‘yeni’ kapı açılmış oldu. Dışarıda da İsrail’le yaşanan gerilim, İran nükleer konusunda ABD’yi memnun edememe gibi dengeler, emperyalistler açısından da AKP’nin karşısına yeni bir gücü zorunlu kılmıştır. Bu vizyon için koltuğa oturtulan Kılıçdaroğlu, ne kadar ‘değişim’ci ve ‘halkçı’ olabilir?”**

“Kılıçdaroğlu’nu CHP genel başkanlık koltuğuna birileri ittirdi. Komplodan filan söz etmiyorum; o birileri tekelci medyamızdır, TÜSİAD’dır, batılı başkentlerdeki odaklardır. Kimse kendini kandırmasın. Demek ki tahmin edilebilecek ama asla ‘tek’e düşürülemeyecek bir dizi karmaşık hesapla, CHP’de taşları yerinden oynatmak gerektiğini düşündüler.”***

Elbette söz konusu olan “olay”, eski “sosyal-demokrasi” olgusu olunca, legalist sol altındaki halinin çekildiğini düşünmezlik edemezdi. Neo-liberal sosyal-demokrasi anlayışının İngiltere ve Almanya örneklerinden yola çıkarak, eski “sosyal-demokrat” çizgide bir söylem tutturmuş olan legalist solun telaşa kapılması da çok doğaldı. Bu telaşla, AKP’nin “yandaş” unsurlarının söylemindeki “komplo teorisi”yle hemen özdeşleşiverdiler.

Daha dün kadın hareketinden, çevrecilikten, işsizler hareketinden söz eden legalist sol, şimdi bu alanları, sanki kendilerinin tapulu mülkümüştüncesine “yeni sosyal-demokrat CHP”ye kaptırmaktan korkmaya

başladı.

Ve böylece sosyal-demokrasinin “tarihsel misyonu”, yani proletaryanın sınıf mücadelesini pasifize etme ve saptırma işlevi anımsandı. Bu anımsama içinde, kendisini “marksist sol” vb. çerçevede gören herkes, “sosyal-demokrasinin yüzünü açığa çıkarma”, kitlelerin “sosyal-demokrasinin kuyruğuna takılmasını önleme” “misyonu”nu konuşmaya ve bu “misyon” bağlamında da, solun “CHP’nin kuyruğuna takılmasını önleme misyonu”ndan söz etmeye başladı.

Olacak iş değildi! Tam kitleler, Çulhaoğlu’nun “müstehzi” biçimde ifade ettiği “emekli öğretmen Tefik beyle Macide hanım” dışında kalan “herkes” tam da “sol”a yönelmişken ve “CHP dışı sol”da saf tutmaya hazır hale gelmişken üstelik! Demek ki, egemen sınıflar “solun yükselişini” gördüler, bundan korkuya kapıldılar! Bu korkuyla da, “solun yükseliş”inin önünü kesmek, “sol”u pasifize etmek, “kütle”den yalıtılmak için hemen bir Baykal operasyonu yaparak CHP’nin başına “sosyal-demokrat” söylemle Kemal Kılıçdaroğlu’nu geçiriverdiler!

Eğer durum buysa, ortada “muhteşem” ve beklenmedik bir “toplum mühendisliği projesi” olduğunu da kabul etmek gerekir.

Olayları ve olguları bireysel niyete göre kurgulamaktan uzak durulmadığı sürece, böylesine “müthiş” tahliller yapmaktan ve sonuçlar çıkarmaktan kaçınılamayacaktır.

“Gelişen olaylar Türkiye’nin içinde bulunduğu siyasal ortamdan soyutlanamayacağı gibi, ülkemizin yapısından da soyutlanamaz. Bizim için önemli olan, olayların gösterge niteliğini ve hangi dinamiklerin ürünü olduğunu kavramaktır. Bu konuda seçmeci, dar görüşlere kapılamayız. Marksist doktrin, dar görüşlülüğü ve olayları yüzeysel olarak ele almayı reddeder. Olguların iç çelişmelerini ve ülke çapında gelişen hareketin genel gelişim çizgisini (dinamiğini) kavrayamamak, bizi küçük-burjuvazinin dünya görüşlerine hapseder.

Marksizm-Leninizm, gelişen olayları etkileyen çelişmeleri yakalayan ve genel gelişme dinamiğine bağlı olarak ön plana çıkaran unsuru, çözücü eylemi öne çıkaran bir eylem kılavuzudur. Buna uygun düşen ve içinde bulunulan durumu sergileyen

* Metin Çulhaoğlu, Sanal “Sol” gazete, 22 Mayıs 2010.

** Atılım.org, 24 Mayıs 2010.

*** Kemal Okuyan, Baykuş Bakışı, sanal “Sol” gazete, 25 Mayıs 2010.

tahliller, herşeyden önce, içinde bulunulan durumun tarihi köklerini 'içinde bulunulan an'ın pratiği ile olan bağlarını açığa çıkaracak biçimde olmalıdır. Durum tahlilleri, toplumdaki sınıflararası ilişki ve çelişkileri, genele (sisteme) bağlı bir biçimde değişimini (içinde bulunulan pratiği de kapsayacak biçimde) kısa bir tarihi dilimde inceler. Tahliller analitik bir metodla, gelişen olguları (unsurları) tespit eder, bu unsurlar arasındaki ilişkiyi kurar ve gelişim çizgisini tayin eder. Ne var ki, sadece olguları yakalayıp aralarındaki ilişkileri tespit etmek yetmez. Bu kadarı ile yetinmek yüzeyseldir ve antimarksisttir. Esas olan, olaylar içinde gelişen unsurların (olguların) iç çelişkilerini yakalamak ve bu çelişkilerin ortaya çıkardığı o döneme ilişkin öne çıkan çelişmeyi ve hareketin yönünü tayin etmektir. Pratiğe yönelmeyen ve salt dışsal gözlemciliği taşıyan durum tahlilleri, gözlemciliğin (amprizmin) pasifizmini taşır ve devrimci hareketi yönlendiremez. Durum tahlilleri özünde sınıfsal tahlillerdir ve toplumu kavrayışın ürünleridir.”*

Evet, mevcut durumun tahlil edilmesi, herşeyden önce toplumun sınıfsal tahlilini gerektirir. Bu da, tarihsel materyalist bakış açısıyla olayların ve olguların sınıfsal kökenlerinin saptanması, hangi dinamiklerin ürünü olduğunun ortaya konulması demektir.

İşte “bizim sol”da, legalist solda olmayan da bu sınıfsal yandır.

“Emekli öğretmen Tefik beyle Macide hanım” ülkemizin bugünkü somut gerçekliğinin en temel olgularından birisidir. Kimilerinin “orta sınıf”, kimilerinin “orta direk”, kimilerinin “yeni orta sınıf” diye tanımladığı bir sınıfsal kesimin parçasıdır.

“Emekli öğretmen Tefik beyle Macide hanım”, 1991 genel seçimlerinde iktidara gelen DYP-SHP koalisyon hükümetinin “işsizliği önleme” amacıyla çıkarmış olduğu “emeklilik yasası”yla olgu haline geldi. Kadın çalışanların 38 yaşında, erkek çalışanların 43 yaşında emekli olmasını sağlayan bu yasayla birlikte “genç emekliler” dönemi

başladı. Bu “genç emekliler”, emekli ikramiyeleriyle “toplu konut projesi”nin finansman kaynağı oldular. Bugün 1 milyon 660 bin “kamu emekçisi” ve varisleri emekli maaşı almaktadır. Bunlara SSK emeklileri dahil edildiğinde “emekli nüfus” beş milyona ulaşmaktadır. (Seçmenlerin %12’si)

Bunlara, çok sevilen terimle, “yeni orta sınıf”** eklendiğinde, nüfusun %15-20’sini oluşturan kent küçük-burjuvazisinin “yüzergezer oyları” ortaya çıkmaktadır.

Bu kent küçük-burjuvazisinin en temel özelliği, **tüketim ekonomisinin hedef kitlesi** olmasıdır. Bu açıdan, bu sınıfın “aydın” kesimi, her durumda “globalizm”in ideolojik savunucusu olarak ortaya çıkmıştır ve “medya” aracılığıyla bu ideolojinin tüm toplum kesimlerine yayılması ve yerleştirilmesi “misyonu”nu üstlenmiştir.

Bu sınıfın ikinci özelliği, **akışkan** olmasıdır. Tarihsel olarak küçük-burjuvazinin proletarya ile büyük burjuvazi arasındaki konumunun bir yansıması olan bu akışkanlık, “yüksek faiz, düşük kur” politikasıyla sürdürülen ithalata dayalı tüketim ekonomisi içinde sürekli iş ve meslek değiştirmeleri biçiminde görünür olur. Klasik anlamda “esnaf”tan farklı olan, ithalatın liberalizasyonu ile ortaya çıkan iş alanlarında faaliyet yürüten “yeni esnaf” kesimi bu akışkanlığın en belirgin olduğu bölümü oluşturur. Bu “yeni esnaf” kesiminin 1980’lerin her köşe başında ortaya çıkan yabancı sigara satış bayilikleriyle başlayan “iş yaşamları”, hal pazarcılığında marketçiliğe, cep telefonu satıcılığına kadar uzanan değişimlere sahne olmuştur.

“Yeni orta sınıf”çıların “iletişim dünyası çalışanları, satış elemanları” gibi terimlerle cilalanan bu “yeni esnaf”ın üçüncü özelliği, eğitim görmüş ve 80 öncesinde sola bulaşmış kesim olmakla birlikte **niteliksiz işgücü** oluşudur.

Bu özellikleriyle, bir bütün olarak kent küçük-burjuvazisi tüketicidir, akışkan ve geçkendir; niteliksiz işgücüne sahip olduğundan “globalizm”le gelen marjinal ticaret alanlarında yoğunlaşır. Doğal olarak ticaretin temel özelliği olan **spekülasyon** dünya-

** Sencer Ayata’ya göre “yeni orta sınıf”, “mühendisler, öğretmenler, hemşireler, araştırmacılar, reklamcılar, finans örgütlerinde, iletişim dünyasında çalışanlar, tasarımcılar, mimarlar, sekreterler, satış elemanları, genel olarak tüm beyaz yakalılar”dan oluşmaktadır.

* İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiklerimiz*.

sında yaşar, kısa vadeli çıkarlar peşinde koşar, fırsatçıdır ve fırsatlardan yararlanmak varoluş koşulu haline gelmiştir. Eğitim görmüş işsizler ordusu bu kesimin organik bir parçasını oluşturur.

Dün olduğu gibi bugün de kent küçük-burjuvazisi ekonomik ve siyasal yaşamda etkin bir güçtür. Bu özelliği yüzünden, hemen her dönemde oligarşi ve oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar tarafından yedeklenmeye çalışılan bir kitle durumundadır. 12 Mart döneminde Nihat Erim'in "beyin takımı", Turgut Özal döneminde "dört eğilimi birleştirme" demagojisi, Tansu Çiller'in "iki anahtar" vaadi ve AKP'nin "sol liberaller"le ittifakı bu kitlenin yedeklenmesini amaçlamıştır.

Ancak bu sınıfın dün ile bugünü arasında, yani 1980 öncesi ile sonrası arasında (özellikle de 1990'lardan sonra) belirgin bir farklılık ortaya çıkmıştır. 1980 öncesinde (1960-1980) ekonomik büyüme, kalkınma, sanayileşme vb. düzeylerinde konumlanırken, 1980 sonrasında ithalat, ticaret, serbest pazar ekonomisi vb. düzeylerde konumlanmıştır. Birinci durumda yurtseverlik ve ulusalcılık öne çıkarken, ikinci durumda "globalizm" ve "liberalizm" öne çıkmıştır. Bu nedenle, bu kitle 1980 öncesinde sanayileşme, büyüme, ulusal kalkınma vb. sloganlarla yedeklenebilirken, 1990 sonrasında globalizm, liberalizm, serbest piyasa vb. söylemleriyle yedeklenebilmiştir.

Şubat 2001 kriziyle başlayan ve 2008 dünya finans kriziyle dönüşen yeni süreçte bu durum büyük ölçüde değişmeye başlamıştır.

Gerek Şubat 2001 krizinin yaratmış olduğu "yaşam standartları"ndaki çöküşe duyulan tepki, gerekse yeni konumlarına uygun olarak "piyasalarda istikrar" arayışı, "ekonomik istikrarın yolu siyasi istikrardan geçer" mantığı içinde onları AKP'ye itmiştir. Ama 2008 finans krizi ve paralelinde gelişen Ergenekon operasyonları bu kesimlerin "ekonomik ve siyasal istikrar" algılamasını değiştirmeye başlamıştır. Bu değişim de Mart 2009 yerel seçimlerinde belli ölçülerde görünür olmuştur.*

İşte değişen ve yeniden değişen bu ko-

numuyla kent küçük-burjuvazisi, dün olduğu gibi bugün de siyasal gelişmelerin belirleyicisi olmayı sürdürmektedir.

Bu değişen ve gelişen süreçte "ezber" bozan en temel gözlemsel olgu, oligarşinin yapısına ve gücüne ilişkin belirsizliklerdir. Genel ve yüzeysel bir gözlemlerle bu süreçte oligarşinin eski gücünü yitirdiği bile söylenebilir. Hatta AKP'nin temsil ettiği feodal kalıntıların (tefecî-tüccar sermayesinin) oligarşiyi geriletmişinden ve etkisizleştirdiğinden de söz edilebilir. Ancak bu genel ve yüzeysel bir gözlemden ibarettir ve gerçeği yansıtmaz.

Genel ve "ezber" tanımla, oligarşi, emperyalizm ve işbirlikçi-teknelci burjuvazi ile toprak burjuvazisi ve feodal kalıntıların en irilerinden oluşan, egemen sınıf ittifakıdır. Burada "toprak burjuvazisi", pazar için üretim yapan büyük toprak sahiplerini; "feodal kalıntılar" ise tefecî-tüccar sermayesini ifade eder. Ancak oligarşinin temel gücü, emperyalizmle baştan bütünleşmiş işbirlikçi-teknelci burjuvazidir, genel ve amiyane ifadeyle, Koç'lar, Sabancı'lardır, TÜSİAD'tır, İSO'dur, MESS'tir. Ve herkesin "bildiği" gibi, son yıllarda bunların "esamesi" bile okunmamaktadır. AKP, "servetin yeniden dağıtımını" yaparken bu kesimlerden hiç "ses" çıkmadığı gibi, TSK'ya yönelik operasyonlar karşısında da sessiz kalmışlardır. Daha popüler ifadeyle, Türkiye'de hükümetler kuran, hükümetler deviren, askeri darbeler tezgahlayan TÜSİAD'ı kimse ciddiye bile almamaktadır.

Bu **görünümünden** ve **söylemden** yola çıkıldığında, artık oligarşiden, oligarşik yönetimden söz etmek olanaksız olmaktadır. Doğal olarak, egemen sınıf ittifakı olarak oligarşinin yerine "başka" bir egemen sınıf ittifakının geçtiği düşünülebilmektedir.

Ama bunlar sadece görüntüdür, söylemdir.

Şüphesiz oligarşi, sabit bir sömürücü sınıflar bileşimi değildir. 1950'lerden günümüze kadar oligarşinin bileşiminde pek çok değişiklikler olmuştur. Bu değişiklikler, işbirlikçi-teknelci burjuvazinin yapısında ve bileşiminde meydana gelen değişikliklerle biçimlenmiştir. Kimi zaman sanayi burjuvazisinin ağırlığı artarken, kimi zaman işbirlikçi-tica-

* Bugün Mart 2009 yerel seçim sonuçları unutulmuş görünmektedir. Oysa bu seçimlerde CHP, oyların %23,1'ini (9.233.000 oy) alırken, DSP oyların 2,8'ini (1.110.000 oy) almıştır. Kemal Kılıçdaroğlu "olayı" ön-

cesinde yapılan anketlerde CHP'nin oylarının %25-28 aralığında görülmesi bu açıdan şaşırtıcı değildir.

ret burjuvazisinin ağırlığı artmıştır. “İthal ikamesi” döneminde iç ticaret burjuvazisi etkin bir unsurken, “ihracata yönelik sanayileşme” döneminde dış ticaret burjuvazisi etkin bir güç olmuştur. Benzer biçimde, orta sermaye kesimlerinden bazıları tekelleşip güçlenerek oligarşi içinde yer alırken, bazı dönemlerde bir başkaları güçlenmiş ve oligarşi içinde yer almıştır. Ancak her dönemde işbirlikçi-teknelci sanayi burjuvazisi oligarşinin temel unsuru olarak varlığını sürdürmüştür.

Gerçek gerçeklikte bir bütün olarak işbirlikçi-teknelci burjuvazi (işbirlikçi-teknelci sanayi ve ticaret burjuvazisi) AKP'nin iktidara geldiği 2002 Kasım seçimlerine kadar tartışmasız bir güç olarak ülkedeki ekonomik ve siyasal gelişmelerin belirleyicisi olarak ortada bulunmuştur. Gerek 1999 krizi sırasında bankalara el konulmasında, IMF ile standby anlaşması yapılmasında, gerekse 2001 Şubat krizi sürecinde ve Kemal Derviş'in ekonominin başına geçirilmesinde bu kesimin belirleyiciliği her türlü tartışmanın dışındadır. Aynı şekilde DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümetinin erken seçime zorlanmasında, DSP'nin dağıtılmasında, AKP'nin oluşturulmasında işbirlikçi-teknelci burjuvazinin yeri ve rolü de tartışılmaz bir gerçektir.

Bugün oligarşiden, işbirlikçi-teknelci burjuvaziden söz edilmemesi ya da TÜSİAD'ın “eskisi gibi” etkin bir güç olarak siyasal arenada yer almayışı bu gerçekleri ortadan kaldırmadığı gibi, oligarşinin etkisizleştiği, güçsüzleştiği anlamına da gelmemektedir. *Kurtuluş Cephesi*'ndeki değişik yazılarda ortaya konulduğu gibi, 1997 Asya Krizi ve 2000 emperyalist dünya krizi koşullarında emperyalist ülkelerin büyüyen aşırı-üretim sorununun yaratmış olduğu dünya ticaret hacmindeki artışın ürünü olarak iç pazarın genişletilmesi ve iç ticaretin yoğunlaştırılması nedeniyle Anadolu tefeci-tüccar sermayesiyle yeni bir ittifak oluşturulmuştur. AKP iktidarı bu ittifakın ürünü olmuştur. Ve herkesin bildiği gibi, AKP hükümeti, Kemal Derviş döneminde uygulamaya sokulan IMF “istikrar tedbirleri”ni harfi harfine uygulamıştır. Bu uygulamanın güvencesi olarak da Cemil Çiçek, Kemal Unakıtan gibi isimler AKP'ye transfer edilmiştir.

Burada “kafa karışıklığı”na yol açan durum, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, AKP'nin TSK'ya yönelik operasyonları karşısında iş-

birlikçi-teknelci burjuvazinin, daha somut ifadesiyle Koç'ların, Sabancı'ların ya da TÜSİAD'ın sessiz kalışdır. Bu da son üç yılın görüngüsüdür. Doğal olarak 2007 yılına kadar tüm ekonomik ve siyasal süreçlerin belirleyicisi olarak “arka planda” yer alan oligarşinin son üç yılda birden “yok” olduğunu ya da güçsüzleştiğini söyleyebilmek için de ortada somut bir olgu yoktur.

İSO'nun (İstanbul Sanayi Odası) yayınladığı “En Büyük 500 Şirket” sıralamasının başında yer alan Tüpraş, Koç Holding'e aittir. Yine aynı sıralamada 3. büyük şirket Ford, 4. sırada yer alan Ereğli Demir-Çelik, 6. sırada yer alan Tofaş, 7. sırada yer alan Arçelik, 9. sırada yer alan Aygaz, Koç Holding'e aittir. Sadece bu şirketlerin ciroları 50 milyar TL'dir.

Popüler ve günlük söylemle oligarşinin “ikinci büyük gücü” Sabancı Holding her ne kadar “miras” paylaşımlarıyla belli ölçülerde “iç sorun”larla uğraşmak durumunda kalmışsa da, ülke ekonomisinin ikinci büyük gücü olmayı sürdürmektedir.

Bu veriler bile, oligarşinin temel yapısının değişmediğini açıkça gösterir.

Yine de oligarşinin, yapısal değişiklik olmamasına rağmen, AKP'nin “icraatları” karşısında neden “sessiz” ve “tepkisiz” kaldığı sorulabilir. Elbette böyle bir soru sorulabilir, ama tersi de geçerlidir: Neden tepki göstermesi gerekir?

Gerçekte bu sorular anlamsızdır. Tarih bilincinin yok edildiği bir ortamda bu türden anlamsız soruların sorulması da kaçınılmazdır.

Bugün işbirlikçi-teknelci burjuvazinin ve onun temel unsurlarının AKP iktidarından, “ılımlı islamcı” söyleminden, ekonomik uygulamalarından fazla bir rahatsızlığı yoktur. Üstelik AKP'nin “servetin yeniden dağıtımını” yaparken, kendi “yandaşlar”ını güçlendirirken kendileri de güçlenmektedir. Uzanlar olayına ya da Aydın Doğan “medya”sına yönelik “medyatik” olaylar da kendilerinin konumuna ve gücüne herhangi bir zarar vermemiştir, vermemektedir. Üstelik Uzanlar gibi şantaj ve tehdit yoluyla gücünü artıran bir sermaye kesiminin tasfiye edilmiş olmasından memnundurlar.

İşbirlikçi-teknelci burjuvazinin, Koç'ların ve Sabancı'ların AKP'nin TSK operasyonları ve laiklik karşıtı söylemleri karşısında tepkisiz kalışlarına bakarak “etkisizleştikleri”ni

söylemek ne kadar yanlışsa, bunlara karşı tepki göstermelerini beklemek de o kadar yanlıştır. İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin tarihine bakıldığında, hiçbir dönemde **laiklik** diye bir sorunu olmadığı hemen görülür. Aynı şekilde oligarşinin hiçbir dönem **demokrasi** diye de bir sorunu olmamıştır. 27 Mayıs dışındaki diğer askeri darbeler (12 Mart ve 12 Eylül) bizzat oligarşinin istemi ve onayı ile gerçekleştirilmiştir.* Tüm yanlıgı ve yanılısama ülkedeki tüm askeri darbelerin ya da askeri operasyonların mutlak biçimde oligarşinin istemi ve onayı ile gerçekleştiği sanısından kaynaklanmaktadır. Özellikle 28 Şubat sürecinin, yani “post-modern darbe”nin oligarşinin “laiklik hassasiyeti”nin ürünü olduğu sanısı belirgin bir yere sahiptir.

Şüphesiz oligarşinin bileşiminde bazı değişiklikler olmuştur. Bazı orta sermaye kesimleri (“islami sermaye”nin bir bölümü) oligarşinin içinde yer alırken, başka kesimler (Uzanlar gibi) oligarşiden tasfiye edilmişlerdir. AKP iktidarı, tefeci-tüccar sermayesi ile işbirlikçi-tekelci burjuvazinin yeni ittifakı-

* 27 Mayıs “ihtilali” ve bunun karşısında işbirlikçi-tekelci burjuvazi ile emperyalizmin tutumunu Mahir Çayan yoldaş şöyle değerlendirir:

“1950 harekatı oldu. Emperyalizm tam yönetim sağladı. O anda dayanacağı temel güç tekelci burjuvazi değildi. Tefeci bezirgan ve toprak ağaları takımı idi.

Tekelci burjuvazinin durumu temel dayanak olabilecek seviyede değildi. Yıllar ilerledi, emperyalizmin çıkarları açısından, kapitalizm açısından, bu müttefikin tasfiye edilmesi şart oldu. Emperyalist üretim ilişkileri tekelci burjuvaziyi de güçlendiriyordu. Nihayet 1960 harekatı oldu. Tekelci burjuvazi daha temel güç olma durumunda değildi. Bu yüzden ABD reformist burjuvaziye devrimde destek oldu. Nasıl olsa 60 dünyasında reformist burjuvazinin ekonomik, idari ve sosyal bütün tedbirleri tekelci burjuvaziyi güçlendirecekti. Ve öyle oldu.

Kısa bir süre sonra 1963’de reformist burjuvazi tekelci burjuvazi ile yer değiştirdi. Tekelci burjuvazi reformist burjuvaziyi hem tasfiye etmeyerek ona belli haklar tanıyarak (çünkü gücü yoktu) hem de tefeci bezirgan takımını eskisi gibi olmasa da imtiyazlı duruma getirerek ülkede garip bir yönetim dengesi kurdu. Buna nispi denge dönemi de diyebiliriz. Bu nispi denge ikilidir.

1. Hakim ittifaklar ile reformist burjuvazi arasında – yansıması 61 Anayasası. Belirleyici yön hakim ittifak.

2. Hakim ittifakın kendi içinde, tekelci burjuvazi ile tefeci bezirgan arasında – belirleyici yön tekelci burjuvazi.

Böylece Türkiye yarı-sömürgeler arasında bir istisna oldu. Çünkü hiçbir ülkede Türkiye’deki sınırlı demokratik haklar yoktu.”

nın ürünüdür. Gerçek şudur ki, her sermaye kendisini genişletmek ve büyütme yönünde hareket eder. Dolayısıyla ne düzeyde ittifak kurulmuş olursa olsun, her kesim ve her kesimin tekil bileşenleri kendi gücünü ve etkisini artırma yönünde hareket eder. Bu hareketi, siyasal iktidar içindeki “adamları” aracılığıyla siyasal bir nitelik kazanır. Sorun, tefeci-tüccar sermayesinin ya da popüler ifadeyle “islami sermaye”nin kendisini güçlendirmesi değil, bu hareketinin işbirlikçi-tekelci burjuvazinin yaşam alanına ne kadar müdahale ettiği.

Diğer bir sorun ise, egemen sınıflar ittifakının yapısının ve siyasal iktidarın emperyalizmin çıkarlarına ne ölçüde uygun ya da ters düştüğüdür. Emperyalizm ile işbirlikçi sermaye, özellikle de işbirlikçi siyasal iktidarlar arasındaki ilişki “mutlak” bir özdeşlik değildir. Emperyalizm, kendine bağımlı ülkeleri her yönden ve her açıdan mutlak olarak denetler, ama mutlak olarak yönetmez. Yer yer uygulamada farklılıklar ortaya çıkar. Ancak bunlar öze ilişkin değildir. Ama AKP iktidarı neredeyse “mutlak” denilebilecek ölçüde emperyalizmin direktiflerini uygulamaktadır. Bu açıdan bakıldığında emperyalizmin AKP iktidarından “rahatsızlık” duyması da söz konusu olamaz.

Tüm bu gerçekler ortadayken CHP ve Kemal Kılıçdaroğlu olayı ülkenin gündemünün birinci sırasına gelince, birden “komple” teorileriyle beslenmiş bir “durum değişikliği” ya da emperyalizmin (sözü edilmesine de işbirlikçi-tekelci burjuvazinin) AKP’yi gözden çıkardığı yorumları yapılmaya başlanmıştır.

Ekonomik temel her zaman üzerinde yükselen üstyapının, siyasal ilişkilerin belirleyicisidir. Ama üstyapı da edilgen ve sadece belirlenen konumunda değildir.**

Nasıl ki Uzanlar vb. olaylarda görüldüğü

** Engels şöyle yazar: “... Materyalist tarih anlayışına göre, tarihteki belirleyici etken, son kertede, gerçek yaşamın üretim ve yeniden üretimidir. Daha çoğunu hiçbir zaman ne Marks ileri sürdü, ne de ben. Eğer biri bu görüşü iktisadi etken tek belirleyicidir anlamında bozarsa, böylece onu boş, soyut, saçma bir söze dönüştürmüş olur. İktisadi durum temeldir, ama üstyapının çeşitli öğeleri: sınıf mücadelesinin siyasal biçimleri ve sonuçları –savaş bir kez muzaffer sınıf tarafından kazanılınca yapılan anayasalar vb.– hukuksal biçimler ve hatta bütün bu gerçek mücadelelerin, bu mücadelelere katılanların kafasındaki yansımaları, siyasal, hukuksal, felsefi teoriler, dinsel görüşler ve bunların dogmatik sistemler olarak daha sonraki ge-

gibi “servetin yeniden dağıtım” siyasal üst-yapı tarafından gerçekleştiriliyorsa, aynı biçimde egemen sınıfların iç ilişkilerinde de siyasal üstyapının etkin bir rolü vardır. Bugün emperyalizm (ve işbirlikçi-tekelci burjuvazi) açısından AKP’nin tasfiye edilmesi için zorunlu bir neden mevcut değildir. Ancak emperyalizmin Ortadoğu’ya, özellikle İran’a yönelik politikaları açısından AKP’nin varlığının bazı (ve kısmi) sorunlar da yarattığı gerçektir. Öte yandan 2008 krizinin toplumsal etkileri ve sonuçları, AB’de ortaya çıkan yeni borç krizleri Türkiye’de “yönetim” sorununu öne çıkarmaya başlamıştır. Bu olgulardan yol çıkarak, emperyalizmin AKP’yi tasfiye ederek yerine Kemal Kılıçdaroğlu’nun yönetiminde CHP’yi geçirmeye karar verdiğini söylemek tek başına yeterli değildir. Böyle bir tek yönlü çıkarsama ya da değerlendirme, egemen sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkinin durumunu hesaba katmadığı gibi, emperyalizmin “kadir-i mutlak” olduğunu, herşeyi yapabildiğini ve yapacaklarını önceden “planladığını” düşünmekle özdeşir.

Bugün daha belirgin biçimde görüldüğü gibi, Kemal Kılıçdaroğlu olayı, bir “komplo”-nun ürünü değildir; şu ya da bu siyasal nedenlerle Baykal’a ve CHP’ye yönelik bir “kaset komplosu”nun yaratmış olduğu boşluğun doldurulmasıdır. Siyasal olayları yakından izleyenlerin çok iyi bildiği gibi, “kaset

komplosu” olmasaydı 33. Kurultay’ı sonrasında CHP’nin “vitri”ni bizzat Baykal tarafından bugünküne benzer biçimde yeniden biçimlendirilecekti. Bu açıdan “kaset komplosu”, bu “vitri”ni değişikliğini genel başkanın değişmesinden başka bir sonuç vermemiştir.

Bu nedenlerden dolayı, Kemal Kılıçdaroğlu’nun “sosyalist solun yükselişini engellemek için” (sanki yükseliyormuş gibi) yapılmış bir “komplo” olduğunu söylemek ne kadar yanlışsa, emperyalizmin ya da “merkez medya”nın “toplum mühendisliği”nin ürünü olduğunu söylemek de o kadar yanlıştır.

Sınıfsal perspektiften kopmuş ve sınıfsal tahlilleri temel almayan hiçbir yorum ya da değerlendirme somut gerçekliği açıklayamaz. Ülkemizin somut gerçekliğinde, daha istikrarlı işçi ve köylü kitlesinin yanında kent küçük-burjuvazisinin akışkan ve değişken tutumuyla belirlenen bir siyasal ilişkiler egemendir. Bu sınıfın akışkan ve değişken tutumu, aynı zamanda bu sınıfın tutarsızlığının bir ifadesidir. Bu akışkan ve değişken tutuma bakarak ya da bu akışkan ve değişken tutumu tutarlı ve istikrarlı bir “durum” gibi ele alarak yapılacak yorumlar, dün olduğu gibi bugün de tutarlı ve ilkeli bir siyasal çizgi izlemeyi olanaksız kılacaktır.

lişmeleri de, tarihsel mücadelelerin gidişi üzerindeki etkilerini gösterir ve birçok durumda, onların biçimini baskın bir tarzda belirler.” (Engels, J. Bloch’a Mektup, 21 Eylül 1890.)

“Yeni” Orta Sınıf

“Bugüne kadarki küçük [alt] orta tabakalar –küçük sanayiciler, bakkallar ve rantiyeler, esnaf ve çiftçiler–, bütün bu sınıflar, kısmen küçük sermayeleri büyük sanayiye işletmeye yetmediğinden ve büyük kapitalistlerin rekabetine dayanamadıklarından, kısmen onların becerilerinin yeni üretim yöntemleri karşısında değer yitirmesinden dolayı, giderek proletaryanın düzeyine inerler. Böylece proletarya, nüfusun tüm sınıflarından yeni üyeler kazanır...”

Orta sınıflar, küçük sanayici, küçük tüccar, zanaatçı, köylü, bütün bunlar, çöken orta sınıf olarak kendi varlıklarını korumak için, burjuvaziye karşı savaşırlar. Yani onlar, devrimci değil, tutucudurlar. Dahası gericidirler, tarihin tekerleğini geriye döndürmeye çalışırlar. Eğer rastlantıyla devrimci olurlarsa, proletaryaya katılmak durumunda kaldıklarını gördükleri içindir; bu yüzden de o andaki çıkarlarını değil, gelecekteki çıkarlarını savunurlar, kendi bakış açılarının yerine proletaryanın bakış açısını geçirirler...” (Marks-Engels, *Komünist Manifesto*.)

Önce sosyoloji ile marksizmin karıştırılmasına açıklık getirmek gerekiyor.

Kimilerine göre, Marks, gelmiş geçmiş en büyük sosyologlardan birisidir ve hatta sosyolojinin oluşmasında temel bir role sahiptir. Bu iddia sahipleri, marksizmi bir sosyolojik “ekol”e, akıma indirgerler ve bu indirgemeye bağlı olarak da marksist sosyolojiden söz ederler. Kendi terimleriyle, marksizm, sosyolojinin “ekonomist okulu”nu oluşturur ve doğal olarak da Marks-Engels bu sosyoloji okulunun kurucuları olarak kabul edilir.

Gerçekte sosyoloji, insan toplumunun alt bileşenlerinin ve katmanlarının araştırılması ve tahlil edilmesidir. Bu yönüyle sosyoloji, aile, köy, kent, devlet, sendika, seçmen topluluğu vb. kategorilerde çalışır. Marksizm ise, insan toplumunun *sınıflardan* oluştuğunu ve sınıfların da *üretim sürecindeki* konumlarla belirlendiğini kabul eder.

Sosyoloji açısından “orta sınıf”, *herhangi* bir zaman dilimindeki *herhangi* bir toplumun bir kategorisidir; sosyolojik toplumsal piramidin üstü ile altı arasında kalan (“orta”) kesimlerden oluşur. Bu yönüyle antik Yunan’dan başlayarak feodal ve kapitalist

toplumlarda da “orta sınıf”tan söz etmek olanaklıdır. Örneğin devrim öncesi feodal Fransa’da gelişen burjuvaziye tanımlayan “orta sınıf” terimi, aristokrasi ve ruhban sınıfı/tabakası arasında kalan “orta tabaka”dır ve bu yüzden “*tiers etat*”, yani “üçüncü tabaka” olarak adlandırılır. 1789 Fransız Devrimi’yle “üçüncü tabaka”, yani burjuvazinin iktidarı ele geçirmesiyle birlikte “orta tabaka” ya da “orta sınıf” terimi kapitalist toplumdaki *küçük-burjuva* sınıfı tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır.

İşte bu tarihsel gelişime rağmen ideolojiden ve sınıflardan yalıtılmış sosyoloji, “orta sınıf” terimini kullanmayı sürdürmüştür. Bunlara göre insan toplumu *bir bütündür* (tek bir “sınıf”) ve bu sınıflar kendi içlerinde “üst”, “orta” ve “alt” bölümlere ayrılır. Bu üç kategori içinde “orta” kesim ya da “orta sınıf” en akışkan ve geçişken toplumdur. “Alt”tan “orta”ya, “orta”dan “alt” ve “üste”, “üst”ten “orta”ya ve daha “üst”e (tekel) doğru bir akışkanlık vardır. Dolayısıyla “orta sınıf”, 0 kan grubu gibidir, “alt” ve “üst” sınıflara geçişi sağlayan genel ve ortak verici olarak kabul edilir. Dolayısıyla da, bu “0 kan grubu” sosyolojinin ana ilgi alanını oluşturu-

rur.

Tarih içinde serbest rekabetçi kapitalizmin tekeli kapitalizme dönüşmesiyle birlikte yeni bir ilişki biçimi ortaya çıkmıştır. Artık “alt-orta-üst” sınıfların ötesinde “tekelci” kesimler, finans oligarşisi ortaya çıkmıştır. Doğal olarak bu yeni ilişki içinde “orta sınıf”lar da yeni bir biçim almaya başlamıştır. İşte kapitalizmin emperyalist aşamadaki gelişiminin küçük-burjuvazide meydana getirdiği değişim, sosyologlar ve ekonomistler tarafından “yeni orta sınıf” olarak tanımlanmıştır.

Paul Sweezy, “yeni orta sınıf”ın gelişimini, II. yeniden paylaşım savaşından sonra üretimde meydana gelen büyük artışın ticaretin/dağıtımın boyutlarını olağanüstü arttırmasına bağlar. Öyle ki, tekeli burjuvazi artan üretimini pazarlayabilmek için dağıtım alanına (reklamcılık sektörü, satış mağazaları vb.) büyük yatırımlar yapmıştır. Böylece bu dağıtım/ticaret alanındaki yatırımlarla yeni bir istihdam alanı açılmış ve çok büyük sayıda *üreten olmayan* emek-gücü istihdam edilmiştir. Aynı zamanda bu istihdam aracılığıyla *yeni bir tüketici kitlesi* yaratılarak yeni talep ortaya çıkarılmıştır.

Sweezy, bu gelişimin toplumsal (sosyolojik) ve siyasal sonuçlarını şöyle ifade eder:

“Sanayi bürokratlarının, serbest meslek sahiplerinin, öğretmenlerin, devlet memurlarının vb.nin oluşturduğu ve merkezileşme ve yükselen hayat standartları sürecinde kaçınılmaz olarak ortaya çıkan ‘yeni orta sınıf’, dağıtım faaliyetleri ile meşgul olanların büyük bölümünü oluşturan satıcılar, reklam alanları, gazeteciler ve ücretliler ordusuyla daha da artmıştır. Nüfusun bu öğeleri görece olarak daha iyi ücret alırlar ve öznel açıdan onları az ya da çok kapitalist ve toprak sahipleri sınıfına bağlayan bir yaşam standardından yararlanırlar. Diğer taraftan, kapitalizm altında bunların bir bölümü gelirlerini dolaylı ya da dolaysız olarak artı-değerden sağladıkları için, artı-değerin azalması bunlara zarar verir ve bu nedenle çıkarlarını egemen sınıfların çıkarlarıyla bağlayan nesnel bir bağ da vardır. Her iki nedenden dolayı, yeni orta sınıf işçilerden ziyade kapitalistler

için toplumsal ve siyasal bir destek sağlama eğilimindedir. Diğer bir ifadeyle, bu sınıfın üyeleri, kapitalist generallerin liderliğini derhal kabul eden bir ordu oluşturmaktadır.”*

Sweezy bu satırları 1946 yılında yazmıştır. Ve bugün, yani 64 yıl sonra, “yeni orta sınıf”, Prof. Dr. Sencer Ayata’nın CHP yönetiminde yer almasıyla ülkemizin gündeminin ilk sıralarına yerleşmiştir. Hatta Sencer Ayata “yeni orta sınıf” teorisinin ilk kurucusu olarak sunulmuştur.

Sencer Ayata’ya göre, “geleneksel orta sınıf”, yani “yeni orta sınıf”tan önceki “orta sınıf”, daha çok çiftçiler, esnaf, sanatkâr, mahalli tüccarlardan oluşur ve “çok yakın zamana kadar Türkiye’de nüfusun %90’lara varan kesimi”dir. “Yeni orta sınıf” ise, “sanayileşme ve özellikle son dönemde bilgi ekonomisi dediğimiz sürecin ilerlemesiyle ortaya çıkan birçok yeni ekonomik faaliyet alanı ve sayısız yeni meslek”lerden oluşur. “Kendi hesabına çalışan doktorlar, mimarlar, dişçiler, avukatlar, bunlar da yine yeni orta sınıftır. Profesyoneller diyoruz. En ciddi geliştiği alanlardan biri de finans sektörü, bankacılık, sigortacılık... Üretim hizmetleri, sosyal hizmetler alanlarında çalışanlar. Tabii kamu yönetimi alanı da... Öğretmenler, mağazalarda çalışan şık giyimli tezgâhtarlar, otellerde, bürolarda çalışanlar, sekreterler, hemşireler...” “yeni orta sınıf”ı oluşturur.

Gerek Sencer Ayata, gerekse başka siyasal sosyologlar, özellikle de “sosyal-demokrasi” araştırmacıları bu “yeni orta sınıf”ın Avrupa’da sosyal-demokrat partilerin yeni tabanını oluşturduğunun altını çizerek, Buradan yola çıkarak da, solun, sosyal-demokratların bu “yeni” taban üzerinde “siyaset” yapmalarını önerirler.

Onların sözünü ettiği orta sınıf politikası, 1990’ların ortasında, yani SSCB’nin dağıtılmışlığı sonrasında Avrupa sosyal-demokrat partilerde (özellikle İngiltere ve Almanya) ortaya çıkan “neo-liberal sol” politikadan başka bir şey değildir. Bu “neo-liberal” (“yeni-liberal”) politikaların İngiltere’deki temsilcisi *Tony Blair*, Almanya’daki temsilcisi *Gerhard Schröder* ve uluslararası finans çevrelerindeki temsilcisi *Soros*’tur. Bunların çizdiği, “üçüncü yol” (*The Third Way*) ya da

* P. Sweezy, “Emperyalizm”, *Çağdaş Kapitalizmin Bunalımı*, s. 58.

“yeni orta” (*Die Neue Mitte*) olarak pazarlanmıştır. Bu söylem, 1997 seçimlerinde Tony Blair’ı iktidara taşıırken, Gerhard Schröder 1998 seçimleriyle iktidara gelmiştir.

Bu söylemin ve “teori”nin temel savı, “yeni orta sınıf”ın toplumun önemli bir bölümünü oluşturduğu ve buna dayanan partinin iktidara gelebileceğidir. Sencer Ayata’nın sözlerinde de ifadesini bulan “bilgi ekonomisi” ya da “bilgi sektörü”ndeki gelişmelerin böylesi etkin ve nicelik olarak güçlü bir “yeni orta sınıf” yarattığı varsayılmıştır. Ne yazık ki (!) bu varsayımın, “yeni orta sınıf”ın gerçek temelini (Sweezy’nin 1946’da ifade ettiği gibi, çok daha eskilere ve dağıtım/ticarete dayanan temelini) görmezlikten gelerek herşeyi “bilgi sektörü”ne bağlaması, 2005’de bu “yeni orta”nın, “neo-liberal sol”un (ve ABD’de “neo-con”ların) yok olduğunu da kabul etmeyi gerektirir.

Bu yok oluşun temelinde ise, 2000 dünya ekonomik bunalımı yatar. 2000 bunalımı koşullarında dünyanın en büyük “iletişim-bilişim” şirketlerinden Enron (2001) ve WorldCom’un (2002) iflası bir dönemin sonunu getirmiştir. Mart 2000’de başlayan ve 1997 Asya kriziyle birleşen dünya ekonomik

bunalımında “beyaz yakalı işçiler”, yani “yeni orta sınıf” büyük ölçüde işsiz kalmıştır. Benzer bir gelişme Şubat 2001 krizi sonrasında Türkiye’de de yaşanmıştır. Binlerce banka çalışanı, gazeteci, reklam şirketi çalışanı işsiz kalmıştır.

Nasıl ki, Şubat 2001 krizi AKP iktidarının önünü açmışsa, Mart 2000 dünya ekonomik bunalımı da “üçüncü yol”cuların sonunu getirmiş ve sağ partilerin iktidarına yol açmıştır.

Burada en temel yanlış, sosyoloji ile siyasetin, sınıflar ile tabakaların birbirine karıştırılmasıdır. Sınıfları ve sınıfsal tahlilleri dışlayan sosyolojik tahlillerle yapılan siyasetle varılacak yer, elverişli bir konjoktüre bağlı olarak meydana gelen “fırsatlardan yararlanma”dan öteye geçemez.

Kemal Kılıçdaroğlu’lu CHP’nin ne kadar bu yanlış “yeni orta sınıf” teorisine uyum sağlayacağı bilinmese de, bu teorinin konjoktürel özelliği ve sonuçları kalıcılığı değil, geçiciliği niteler. Bizim gibi ülkelerde ise, “yeni orta sınıf”denilen yeni işgücünün, iddia edilenin tersine “bilgi sektörü”deki yeni istihdama değil, hizmetler sektöründeki genişlemeye ve özellikle de kadın emeğine dayandığı da bir başka gerçektir.

Toprak Reformuyla İstihdam Yaratmak

Kılıçdaroğlu, CHP Kurultay'ında yaptığı konuşmada "mayınlı arazilerin yoksul köylülere dağıtılacağını" ve "toprak reformu" yapılacağını ilan etti. Böylece unutulmuş olan köylülük ve tarım sorunu bir kez daha gündemin ilk sıralarına çıkma olanağı kazandı.

Ama 60'ların ünlü sloganı "toprak reformu" ya da devrimci hareketin ifadesiyle "toprak devrimi" her ne kadar çok "bilinir" görünse de, 1980 sonrasındaki "ihracata yönelik sanayileşme", "neo-liberalizm", "globalizm" propagandaları arasında unutulup gitmiştir. "Sosyal-demokrasi"ye yeniden dönüşten söz edildiği bugünlerde, "toprak reformu", bu unutulmuşluk içinde kaçınılmaz olarak "popülizm" olarak kolayca damgalanabilmiştir.

"Toprak reformu" konusu ele alınırken (ve pek çok başka konuda da), herşeyden önce, kapitalizmin iç dinamiklerle gelişmediği, dolayısıyla dışa bağımlı olarak yukardan aşağıya geliştirildiği bir ülkede yaşadığımız gerçeği akıldan çıkarılmamalıdır. Eğer kapitalizm kendi iç dinamiğiyle gelişmiş olsaydı, şüphesiz, tarım sorunu kapitalist ölçülerde çözümlenmiş, yani tarımda kapitalizm egemen üretim ilişkisi haline gelmiş olurdu. Kapitalizm iç dinamiklerle değil de dış dinamiklerle, emperyalizmin çıkar ve taleplerine uygun olarak yukardan aşağıya geliştirilince, kaçınılmaz olarak tarım sorunu da çarpık bir hal almıştır. 12 Eylül sonrasında ithalatın liberalizasyonu ile birlikte ilk ithal edilen malın "Çikita muz" olması da ülkedeki tarım sorununun nasıl bir çıkmaz içinde olduğunu açıkça göstermiştir.

Emperyalizmin aşırı-üretim sorunu ve buna karşı geri-bıraktırılmış ülkelerde iç pazarın genişletilmesine yönelik yeni-sömürgecilik uygulamaları, bir yandan "kapalı üretim birimlerini", yani feodal ve yarı-feodal üretim ilişkileri içinde bulunan tarımı "pazar için üretim"e yöneltirken, diğer yandan kırdan kente büyük bir göç dalgasının ortaya çıkmasına yol açmıştır. 12 Eylül sonrasında uygulanan ekonomi politikalarla her türlü emperyalist ülke malının ithalatının serbest bırakılmasıyla ortaya çıkan tarım ürünleri ithalatı böylesi bir pazar genişletilmesi koşullarında kırsal alanların çok daha hızlı çözülmesine ve göçe neden olmuştur.

Bugün şekerden buğdaya, mısırdan ete kadar hemen hemen tüm tarımsal ve hayvansal ürünler ithal edilmektedir. "Yüksek faiz, düşük kur" politikasıyla TL'nin değerlenmesi ithalatı cazip hale getirmiştir. İç tarımsal üretimin maliyetindeki (gübre, mazot vb.) artış da ithal ürünlerle yerli ürünleri ithal ürünlerle "rekabet" edemez hale getirmiştir. Bu da, kaçınılmaz olarak hem tarımsal üretimi geriletmiş, hem de göç nedeniyle kentlerde büyük bir işsizler ordusu ortaya çıkarmıştır.

Böylece tarım sorunu, bir yanıyla tarımsal üretimin azalması ve talebin ithalatla karşılanması sonucu dış ticaret açığının büyümesiyle, diğer yanıyla da kırdan kente göçle ortaya çıkan büyük işsizler ordusunun istihdamı sorunuyla karmaşık bir hal almıştır.

Kentlerdeki işsizliğin kentlerde istihdam edilmesi, ancak sanayinin gelişmesiyle olanaklıdır. Her türlü sanayi ve tarım ürününün

“düşük kur” politikasıyla ucuza ithal edilmesi, sanayi yatırımlarını (kapitalist anlamda) “cazip” olmaktan çıkarmıştır. Öte yandan tarım ürünleri fiyatlarının ithalat karşısında sürekli düşmesi ve buna karşılık maliyetlerin sürekli yükselmesi tarımsal üretimin gerilemesine de yol açtığından, tarım kesiminde de büyük bir işsizliğe yol açmıştır.

Böyle bir ortamda, tarımsal üretimin “cazip” hale getirilmesinin ve artırılmasının yeni istihdam olanağı yaratabileceği kolayca düşünülebilir. Ekilmeyen arazilerin ekime açılmasının ve ekilebilir arazilerde daha geniş çaplı ekim yapılmasının yaratacağı istihdam olanağının işsizliğe de çare olabileceği varsayılabilir. Bu düşünce ve varsayımın gerçekleştirilecek bir “toprak reformu”nun, hem tarımsal üretimi artıracığı (dolayısıyla da tarım ürünleri ithalatını azaltacağı), hem de istihdam yaratacağı ileri sürülebilir.

Bilinebileceği gibi, “toprak reformu”nun özü, ekilmeyen **kamu arazilerinin toprak-sız ve az topraklı köylüye dağıtılmasıdır**. Böylece dağıtılan toprakla mevcut köylü nüfusu daha verimli üretim yapabilecek ve üretim artışı gerçekleştirilecektir. Doğal olarak tarımsal üretimdeki artış da tarım ürünlerinin birim maliyetinin ve fiyatının düşmesine yol açacaktır.

Burada temel unsur, kırsal alanda toprak-sız ve az topraklı köylünün emek-gücünün verimli olarak kullanılmasıdır. “Toprak reformu” öncesinde küçük bir toprak parçasında küçük bir ürün karşılığı tüketilen emek-gücü, “toprak reformu” sonrasında daha geniş bir toprak parçasında tüketileceği için üretkenliği artmış olacaktır. Bu açıdan “toprak reformu”, tarıma emek-yoğun sermaye yatırımı anlamına gelir. Asıl amaç, tarımda sermaye yatırımının artırılmasıdır.

Ancak böyle bir emek-yoğun sermaye yatırımının etkili olabilmesi için, herşeyden önce kırsal alanda serbest ya da yarı-serbest emek-gücünün ortaya çıkmış olması gerekir. Eğer kırsal alanda yeterli emek-gücü mevcut değilse, yapılacak bir “toprak reformu” hiçbir biçimde yeni istihdam olanağı ortaya çıkarmaz ve üretim artışına yol açmaz. Bu açıdan “toprak reformu”, kırsal nüfusun yoğun olduğu koşullarda ve dönemlerde, toprağın yeniden dağıtımı yoluyla tarımsal üretimin genişletilmesine yol açarken, kırsal nüfusun azaldığı koşullarda ve dönemlerde aynı sonucu ortaya çıkarmaz.

Olsa olsa, mevcut üretici köylü nüfusun üretiminde belli bir artışa yol açarak gelirlerinin artmasını sağlar, ama yeni istihdam olanağı sağlamaz.

Tarımın yeni istihdam olanağı yaratabilmesinin tek yolu, sermaye (kapitalist ilişkiler içinde) yatırımından geçer. Bu sermaye yatırımının da, emek-yoğun sermayeden daha çok para-sermaye olarak yatırılması gereklidir. İşte bu para-sermaye yatırımıyla tarımsal üretimin genişletilmesi yeni istihdam olanağı ortaya çıkarır. Şöyle ki:

Toprak, ister “reform”la kamu arazilerinin dağıtımıyla sağlanmış olsun, ister **toprak rantını*** kaldırarak kamu arazilerinin sermaye yatırımına açılmasıyla sağlanmış olsun, her durumda aynı zamanda bir sermaye niteliğindedir. Toprak sermayesi ile emek-gücünün bir araya gelmesiyle üretim süreci başlar. Burada sermayenin büyüklüğü ve yatırıldığı alanın genişliğine bağlı olarak emek-gücü kullanımı da, yani istihdam da o kadar büyük ve geniş olur.

Bugünkü kırsal yapı içinde gerçekleştirecek bir “toprak dağıtımı”, varolan emek-gücünün daha geniş bir arazi üzerinde kullanılmasını sağlayabilir. Bu da, atıl ve verimsiz emek-gücünün kullanılması demektir. Ancak kentlere göç etmiş ve orada işsizler ordusuna katılmış eski kırsal nüfusun istihdam edilmesinin önünü açmaz. Bunun gerçekleştirilmesinin yolu, tarımın başlı başına bir sermaye yatırım alanı haline gelmesinden geçer. Yani tarımın, tıpkı sanayi gibi üre-

* “Kapitalist üretim tarzının önkoşulları o halde şunlardır: Toprağı gerçekten işleyenler, bir kapitalist tarafından, tarımla, yalnızca sermayenin özel bir sömürü alanı olarak, özel bir üretim dalındaki sermayesi için bir yatırım olarak uğraşan bir kapitalist çiftçi tarafından istihdam edilen ücretli işçilerdir. Kapitalist çiftçi, toprak sahibine, kullandığı toprağın sahibine, sermayesini, bu özel üretim dalına yatırma hakkı karşılığında sözleşme ile saptanmış belirli dönemlerde, örneğin her yıl, (tıpkı para-sermaye ödünç alanın belirli bir faiz ödemesi gibi) bir miktar para öder. İster tarımsal toprak, yapı arsaları, madenler, balıkçılık bölgeleri ya da ormanlar için olsun ödenen bu para miktarı toplamına, toprak rantı adı verilir. Bu, toprak sahibinin, toprağını, kapitalist çiftçiye kiralamayı kabul ettiği bütün dönem için ödenir. Bu nedenle, toprak rantı, burada, topraktaki mülkiyetin, iktisadi açıdan gerçekleştiği, yani değer ürettiği biçimidir. O halde, burada, birlikte ve karşılıklı zıtlık halinde, modern toplumun çerçevesini oluşturan üç sınıfın hepsi – ücretli işçiler, sanayici kapitalistler ve toprak sahipleri ortaya çıkmış oluyor.” (K. Marks, *Kapital*, Cilt III, s. 546-547.)

tim ve istihdamı artıran bir yatırım alanı haline getirilmesi gerekir. Bunun kapitalist üretim ilişkilerindeki karşılığı “kapitalist çiftlikler”in kurulması, tarımın kapitalist sermayenin yatırım alanı haline getirilmesidir.

Eğer tarım, kapitalist sermaye açısından herhangi bir alanda faaliyet gösteren sanayi sermayesi gibi yatırım alanı haline getirilebilirse, bu yatırıma paralel olarak yeni istihdama yol açar. Bir başka deyişle, tarımsal üretimin kapitalist sermaye yatırım alanı haline gelmesiyle **tarım işçiliği** başlı başına bir istihdam alanı haline gelir. Bu durumda, tarım işçisinin nereden sağlandığı, yani kırsal alandaki mevcut nüfustan mı, yoksa kentlerdeki işsizlerden mi sağlanıldığı önemini yitirir. Dolayısıyla tarıma yapılan her sermaye yatırımı, giderek kent ve kır işsizlerinin istihdamını sağlayan bir üretim alanı ortaya çıkarır.

Burada asıl olan, sermayenin yatırım alanı olarak tarımın, en az sanayi ve hizmetler sektöründeki sermaye kadar kâr sağlama sıdır. Tarımsal üretimdeki kapitalist kârın sanayi ve hizmetler sektöründeki kâra göre daha düşük olmasına yol açan temel etmen ise **mutlak toprak rantıdır**. Bu nedenle, “toprak reformu”nun, sadece mevcut kırsal nüfusun emek-gücünün daha verimli hale getirilmesini sağlayan bir toprak dağıtımından ibaret olmayıp, aynı zamanda ve esas olarak **mutlak toprak rantını kaldıran** (ya da sanayi ve hizmetler sektöründeki yatırımlarla rekabet edebilir düzeye indiren) özelliğe sahip olması gerekir. İkinci olarak, “toprak reformu”, geniş ve büyük toprakların ekime açılmasını sağlamak zorundadır. Böylece büyük tarımsal işletmeler yaratılarak (kapitalist anlamda tarım şirketleri) yeni istihdam olanağı ortaya çıkar.

Kapitalist anlamda büyük çiftliklerin ortaya çıkartılması, yani tarım kapitalistlerinin yaratılması (ki bu devlet aracılığıyla da “kapitalist devlet çiftlikleri” şeklinde olabilir) yeni iş olanakları ortaya çıkaracaktır. Bunun yolu da, mutlak toprak rantının ortadan kaldırılmasından geçer.

Ama kapitalizmin yukardan aşağıya geliştirildiği, sanayiden tarıma kadar her alanda çarpık bir gelişmenin ortaya çıktığı ülkelerde böylesi bir “toprak reformu” (toprağın yeniden dağıtımı ve mutlak toprak rantının kaldırılmasıyla tarımın sermaye yatırımı için kârlı bir alan haline getirilmesi) tek başına

yeterli değildir. 1980’lerde Turgut Özal döneminde “tavuk çiftlikleri” için kamu arazilerinin bedelsiz olarak verilmesinde ortaya çıkan yolsuzluklar ortadadır. Aynı şekilde Et-Balık Kurumu’nun özelleştirilmesinde olduğu gibi, tarımsal işletmelerin arazisi yeni bir rant kapısı olarak kullanılmıştır. Keza Turgut Özal’ın “tavuk çiftlikleri” için kamu bankalarından açılan krediler, göstermelik birkaç “çiftlik binası” yapımı dışında başka alanlarda (özellikle turizm ve eğlence sektöründe) tüketilmiştir.

Bu nedenlerden dolayı, “toprak reformu”nun, en açık ve kesin anlamıyla tarımın kamu yatırımının temel alanı haline getirilmesini sağlayacak biçimde yapılması zorunludur. Diğer bir ifadeyle, kamunun, yani devletin, herhangi bir kapitalist özel sermaye gibi tarıma yatırım yaparak yeni iş olanakları yaratması gereklidir. Bu da **büyük devlet çiftliklerinin** ve hayvancılık kombinalarının kurulması demektir. Bunun paralelinde topraksız ve az topraklı köylüye **toprak dağıtımı**, onların büyük devlet çiftlikleriyle rekabet edebilme koşullarını yaratacaktır.

Kentlerdeki işsizlerin, daha tam ifadeyle kırdan kente göç etmiş nüfusun yeniden tarımsal üretime kazandırılması ve tarımda istihdam edilmesi için, tarıma **büyük ölçekli üretime** yönelik olarak büyük sermaye yatırımı yapılması zorunludur. Bu yolla, kırdan kente göç ederek serbest emek-gücü haline gelmiş nüfusun tarım işçisi olarak istihdam olanağına ortaya çıkar.

Bu boyutlarıyla “toprak reformu”, sözcüğün geniş anlamında “toprak devrimi” ya da “tarım devrimi” içerğine sahip olur. Demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkelerde de başka bir seçenek zaten yoktur.

Böyle bir “toprak reformu” (devrimi), kaçınılmaz olarak hem istihdamı artırır hem de tarımsal üretimde büyük artışa yol açar. Emek-gücünün üretkenliğindeki artış ve toprak rantının ortadan kaldırılması tarım ürünlerinin maliyetini azaltarak fiyatlarının düşmesine yol açarken, aynı zamanda üreticinin toplam gelirinde artışa neden olur.

Ama...

Emperyalizme bağımlı bir ülkede bunu yapmak olanaklı değildir. Dün olduğu gibi bugün de emperyalist-kapitalist sistemin en büyük sorunu aşırı-üretimdir. 1980 dünya ekonomik bunalımı sonrasında emperyalist ülkelerdeki yeni sermaye yatırımlarıyla sa-

nayı ve tarımda büyük bir üretim artışı ortaya çıkmıştır. Özellikle gen teknolojisindeki gelişmelerle tarımsal üretim olağanüstü büyümüştür. Bunun sonucu olarak, başta ABD ve Almanya olmak üzere, emperyalist ülkelerde tarımsal üretim fazlası dev boyutlara ulaşmıştır. ABD'nin buğday, mısır vb. ürünlerde ve Almanya'nın şeker, süt vb. ürünlerindeki aşırı-üretim geri-bıraktınlmış ülkelere ihraç edilerek bir tarımsal aşırı-üretim krizine yol açması önlenmeye çalışılmaktadır. GDO'lu ürünlerin ithalatının genişletilmesine ilişkin AKP hükümetinin aldığı son karar da ABD'nin tarımdaki aşırı-üretimine pazar bulma gereksinmesinin ürünüdür.

Bu koşullar altında, sadece istihdam açısından bile olsa tarımsal üretimi artırmaya yönelik her girişim, kaçınılmaz olarak emperyalist ülkelerin kendi tarım ürünleri için pazar yaratma girişimiyle çatışmak zorundadır. Bu çatışmayı ortadan kaldırmanın tek yolu, tarımsal üretimin Arjantin, Brezilya vb. Latin-Amerika ülkelerinde olduğu gibi yabancı sermayeye açılmasıdır. Bu da emperyalist ülkelerin kendi iç üretimlerinin çok büyük ölçüde arttığı koşullarda zaten olanaksızdır. Cargill olayında olduğu gibi, yabancı sermaye ilk dönemde yerli üretime

yönelik yatırım yapıyor görünse de, bir süre sonra doğrudan metropol ülkelerden tarım ürünleri ithalatına yönelmektedir.

Bugün “terör” sorunundan işsizliğe kadar pek çok sorunun “çözüm anahtarı” olarak görülen GAP projesinin tamamlanmamasının arkasında yatan temel neden de, emperyalist ülkelerdeki tarım ürünleri fazlasıdır.

Bu nedenle, ülkemizde yapılmaya kalkışılacak olan bir “toprak reformu”, sonuç olarak tarımsal üretimin artırılmasına yol açarak tarım ürünleri ithalatını büyük ölçüde ortadan kaldırmaya yöneleceği ölçüde emperyalist ülkelerin tarımdaki aşırı-üretim krizini önlemeye yönelik müdahaleleriyle çatışmaya girmeksizin gerçekleştirilemez ve sürdürülemez. Böyle bir çatışma göze alınmadığı sürece, “toprak reformu”, çok yalın ve basit biçimde belli toprakların, örneğin mayınlı arazilerin dağıtımından öteye geçmeyecektir. Bu da, klasik anlamıyla sosyal-demokrasinin marksizmden “ödünç” aldığı çözümleri uygulayamamasının maddi temelidir. Burada sosyal-demokratların bireysel “iyiniyet”lerinin (eğer böyle denilebilirse) hiçbir önemi yoktur.

Bölgesel Güç Olma Sevdası [Adım Adım İslami Yardım Cihadı]

Mavi Marmara İHH'ya satıldı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait 1080 yolcu kapasiteli Mavi Marmara yolcu gemisini İnsani Yardım Vakfı 1 milyon 800 bin TL'ye satın aldı

1989'da inşa edilen 525 tonluk gemi, sürekli hareket ettiğinde günde 24 ton yakıt harcıyor. Seferlerine başladığı 1994'ten bu yana binlerce yolcu Sarayburnu-Marmara Adası-Avşa Adası arasında taşıyan turistik Mavi Marmara şimdi Gazze'ye doğru yola çıkmaya hazırlanıyor. Gemi, 10 Mayıs'ta sivil toplum kuruluşları, doktorlar ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelenlerle basın mensuplarından oluşan bin yolcusuyla Gazze'ye hareket edecek. Gemi, İHH'nin üç bin tonluk kuru yük gemisi dahil altı gemiyle ambargoyu delmek için operasyona katılacak. (27 Mart 2010)

15 Mayıs tarihinde 8 gemiyle Gazze'ye insani yardım malzemelerini götürecek olan İHH Genel Başkanı Bülent Yıldırım, "Bini aşkın insanla ambargoyu delmek için yola çıkıyoruz. Gazze halkına yardımlarımızı ulaştıracağız. Gazze'ye canlı kalkan olarak gidiyoruz. Bütün planlarımızı Gazze'ye girmek üzere kurduk" dedi. (13 Nisan 2010)

İsrail tarafından gözaltına alınan Türk vatandaşı İzzet Şahin'in serbest bırakılması için İHH bir basın toplantısı düzenlendi.

İsrail tarafından gözaltına alınan Şahin'in arkadaşı olan Sanatçı Sinan Albayrak da, "İsrail diplomatik ve politik bir oyunla İzzet Şahin'i gözaltına aldı. Şahin'in mahkemeye çıkarılacağı gün Türkiye'den çok güçlü bir heyetin İsrail'e gitmesi lazım. Türkiye, bir kez daha İsrail'e One Minute demeli" diye konuştu.

Filistin Halkıyla Dayanışma Derneği Başkanı Fisun Bandır ise "Filistin sorunu bir insanlık sorunudur. Davos çıkışı sözde olmamalı. İsrail ile bütün ilişkiler kesilmeli" dedi. (5 Mayıs 2010)

"Siverek Feneri" olarak tanınan Siyarder (Siverek Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği) başkan ve başkan yardımcısı, İHH tarafından organize edilen Gazze Çıkartması filosuna katılmak amacıyla 24 Mayıs pazartesi sabahı Siverek'ten "dualarla uğurlandılar". Siyarder Derneği Başkanı Cevdet Ökenek, "Allah kısmet ederse bugün uçak ile Antalya'ya ulaşacağız. Yolumuz Gazze, İsrail'in tehditleri bizi korkutmaz. Çünkü biz vasiyetimizi yazarak, dostlarımızla helalleşerek bu yola koyulduk. Müslüman'ın doğuşu ölümle başlar", dedi. (24 Mayıs 2010)

Gemi Komor bayraklı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce 24 Mart 2010'da ihaleye çıkarılan ve İHH tarafından 1 milyon 800 bin TL'ye satın alınıp 589 yolcu ve personelle birlikte Gazze'ye yardım götüren Mavi Marmara Gemisi, Komor Adaları'nın bayrağını taşıyor. Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Başkanı Cemalettin Sevlî, "Tamamen gemi sahiplerinin tercihi" dedi. (31 Mayıs 2010)

"İsrail'in Filistinlilere yardım malzemesi götüren bir Türk gemisine askeri güç kullanarak müdahale edip vatandaşlarımızı öldürmesi, hem Türkiye-İsrail ilişkileri, hem Ortadoğu'daki güç denklemi, hem de İsrail'in uluslararası camiadaki konumu üzerinde çok önemli kırılmalara yol açacak bir olaydır." (Sedat Ergin, *Milliyet*, 1 Haziran 2010)

4

Türkiye: Yeni Bir Jeopolitik
Bölgesel Güç Odağı

Kopenhag siyasal kriterlerine uyum çabaları, Türkiye'nin bireysel ve kolektif özgürlükleri ön plana çıkaran bir demokratik rejimi benimsemesini sağlayabilecek mi?
Türkiye insanı, 21. yüzyıla damgasını vuracak olan uluslararası güç dengelerinin kendisine sunduğu bu yeni toplumsal projeyi hayata geçirebilecek mi?

Yıllar ve yıllar önceydi. Ve TÜSİAD, 2002 yılının Aralık ayında liseler için “Coğrafya” kitabı yayınladı. Üzerinden çok uzun zaman geçtiği için unutulup gitti!

TÜSİAD’ın “Coğrafya” kitabı, “aktif dış politika” izlenmesinden, “Türk dış politikasının temel prensiplerinden biri olarak görülen Araçlararası sorunlarda tarafsız kalınması ilkesinin terk edilmesi”nden söz ederek Türkiye’nin “bölgesel güç odağı” olduğu ilan ediliyordu.

“Coğrafya” kitabı, Amerikan emperyalizminin Irak’ı işgale hazırlandığı ve AKP’nin seçimleri kazanarak tek başına iktidara geldiği günlerde yayınlandı. Bu nedenle, Amerikan emperyalizminin yeni Ortadoğu politikalarına uygun bir “Türkiye” portresi çiziliyordu. Doğal olarak da bu “Yeni Türk dış politikası”nın genel çizgileri yeni AKP iktidarına dikte ediliyordu. Bu “yeni dış politika”nın “ekseni”, bir dönemin terminolojisiyle söylersek, Türkiye’nin Ortadoğu bölgesinde “alt-emperyalist” (“bölgesel güç”) bir ülke haline gelmesiydi. Bu amaca ulaşabilmek için Amerikan emperyalizminin Irak işgalinin “büyük fırsat” olduğunu düşünen TÜSİAD, bu bağlamda, Kıbrıs sorununun “Annan planı” çerçevesinde çözülmesini, Irak’a asker gönderilmesini ve ABD ile uyumlu bir Ortadoğu politikası izlenmesini öneriyordu.

Üstelik bu “yeni dış politika”nın yürütülmesinde “en büyük engel” olarak görülen Ecevit’in koalisyon hükümeti dağıtılmış, erken seçime gidilmiş ve “yeni dış politika”yı uygulamaya aday AKP iktidara gelmişti.

Yine TÜSİAD’ın “Coğrafya” kitabında, “Ortadoğu’da Türkiye, en ciddi rekabeti komşusu İran ile yaşamaktadır. Türkiye ve İran, özellikle Orta Asya coğrafyasında nüfuz mücadelesi vermektedir.”* deniliyordu.

Bugün Recep Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı, Ahmet Davutoğlu’nun “aktif dış politika”sıyla nasıl “bölgesel güç” olduklarından söz ediyorlar. Oysa yaptıkları tek şey,

TÜSİAD’ın 2002 modeli dış politika kararlarını 2010’da pratiğe uygulamaktan ibarettir.

İlk yapılan, “one minute” çıkışıyla Ortadoğu’da “lider ülke” olarak Filistin sorununa “sahip” çıktığını göstermek oldu. Ardından “komşularla sıfır sorun politikası” adına “Ermenistan açılımı”, “Suriye açılımı”, “Kuzey Irak açılımı” ve nihayetinde “Demokratik açılım” söylemine geçildi. İran’ın nükleer programına ilişkin ortaya çıkan “uluslararası gerginlik” içinde “rol çalma”ya kalkışıldı. Önce İran ile “Batı” arasında “arabulucu” olduklarını ilan ettiler. Ardından İran’ın Brezilya’yı “arabulucu” olarak kabul etmesi üzerine, “nükleer takas” ülkesi olarak İran sorununu çözen “taraf” havasıyla zafer turları atıldı. Ve şimdi “bölgesel güç” olarak doğrudan İsrail-Filistin sorununda gövde gösterisine kalkışıldı.

Her adımıyla Ahmet Davutoğlu’nun “engin vizyonu”nun ürünü olarak sunulan bu süreçte, bir yandan MİT’in başına “nükleer güvenlik zirvesi şerpası” diye sunulan Hakan Fidan atanırken, diğer yandan “İslami Yardım Cihadı” adım adım tezgahlandı. Ve beklenen oldu: İsrail “cihad” gemilerine müdahale etti, kan döküldü. “Tarihte ilk kez” (hangi tarih?) “yahudiler” Türk öldürdüler!

“Recep bey” ise, ayağının tozuyla gurledi: Biz başka ülkelere benzemeyiz! Türkiye’yi başkalarına benzetmeyin, bedeli ağır olur!

Yazılı ve görüntülü “medya”, her zaman olduğu gibi AKP’nin her icraatını yere-göğe sıdıramayan tutumuyla “İslami Yardım Cihadı” gemilerine yönelik İsrail saldırısını “devlet terörü” olarak ilan etti. Böylece Türkiye, tarihinde ilk kez “Araçlararası sorunlar”da “taraf” haline gelmiş oldu. TÜSİAD’ın 2002 yılında AKP’den istedikleri 2010 yılında kısmen yerine getirildi.

Yine her zaman olduğu gibi “derin” dış politika uzmanları, “komplo teorisyenleri” harekete geçtiler. Elbette dökülen kan yerde kalmayacak! Elbette “bölgesel büyük güç” olan Türkiye bunun hesabını soracak! Üstelik Ortadoğu bölgesinde “kimin patron” olduğunu da eşe-dosta, konu-komşuya, İsrail’e ve İran’a da gösterecek! Düne kadar Türkiye’nin dış politikasında “eksen kayması”ndan söz edenler bile İsrail’i kınamaktan öteye geçerek, İsrail’in cezalandırılması gerektiğini söylemeye başladılar. Daha da hız-

* TÜSİAD, “Coğrafya” kitabı, s. 182, Aralık 2002.

lı “komplo”cu-lar, İskenderun’daki PKK eylemi ile MOSSAD arasında bağlantı olduğu iddiasını ortaya attılar.

“İslami Yardım Cihadı”nın adım adım nasıl tezgahlandığını ve İsrail müdahalesinin kaçınılmaz olduğunu çok iyi bilen “medya” mensupları ve “dış politika uzmanları”, “gün bunları konuşma zamanı değildir” söyleminde ifadesini bulan popülizmle sessiz kalmayı yeğlediler.

Açık olan AKP hükümetinin, 2002 yılında TÜSİAD tarafından liseler için hazırlanmış bir coğrafya kitabında dile getirdiği “dış politika” çerçevesinde Ortadoğu’da “inisiyatif” almaya kalkışması ve İran’dan “rol” çalmasıdır. Her ne kadar AKP, “nükleer kriz” konusunda İran yanlısı bir tutum almış gibi sunulsa da, Filistin sorununda *İran’ı devreden çıkartarak Hamas’ın hamiliğine* soyunmuştur.

Sözcüğün tam anlamıyla 2002 modeli “Büyük Ortadoğu Projesi” çerçevesinde Türkiye’ye biçilen “misyon” yerine getirilmeye çalışılmaktadır. Lübnan’a asker göndererek Hizbullah üzerindeki İran “vesayeti” geriletilirken, şimdi sıra Hamas’a gelmiştir. Hamas üzerindeki İran “vesayeti” de etkisizleştirildiğinde, artık Ortadoğu’da İran’ın nüfuz alanı büyük ölçüde sınırlandırılmış olacaktır.

İşte bu gelişme, yani İran’ın Ortadoğu’daki nüfuz alanının sınırlandırılması, aynı zamanda Amerikan emperyalizminin İran’a yönelik saldırısının da zeminini hazırlamaktadır. “Büyük Ortadoğu Projesi”nin “eşbaşkanı” olmakla övünen, “ılımlı islam modeli”nin “lideri” olarak ortaya çıkan, “muhafazakar demokrat” “Recep bey”, ABD ve İsrail’le dânişıklı dövüşle “tarih” yazmaktadır! Bu dış politika, aynı zamanda iç politikada AKP’nin “tarih olması”nın önüne geçecek bir araç olarak da tasarlanmıştır.

Şüphesiz AKP’nin böylesi bir “plan” çer-

çevesinde işin içinde yer almadığı, “safiyane islami duygularla” İsrail karşıtı bir politika uyguladığı, Hizbullah ve Hamas’a karşı “halisane” duygular taşıdığı söylenmektedir. Hatta kimileri, AKP’nin “eksen kayması” pahasına, ABD’nin “hasmane” tutum takınması pahasına bu “halisane” duygularla hareket ettiğini bile iddia edebilir. Daha yaratıcı olanlar, “yükselen güç Türkiye” söylemiyle tüm “ezberleri” bozduğunu, Ahmet Davutoğlu’nun “kaptanlığı”nda “Türk” dış politikasının beklenmedik hamleler yaptığını, “yeni dünya düzeni”nde “etkin aktör” olarak ortaya çıktığını da söyleyebilir.

Tüm bu iddialar, gelişen olayların İran’ın Ortadoğu’daki nüfuzunu kırmaya ve tecrit etmeye yönelik bir “planın” parçası olduğu ve “islami” görünümdeki bir iktidarın bunun için biçilmiş kaftan olduğu gerçeğinin üstünü örtmek ve AKP’ye iç politika malzemesi sağlamaktan başka bir değere sahip değildir. Zaten “ılımlı islam” söyleminin de, İran’ın temsil ettiği “radikal islam” a karşı bir alternatif olarak sunulduğu da açık bir gerçektir.

AKP’nin, ister bilerek, ister “halisane” duygularla olsun, İsrail’e yönelik girişimleri gündemin ilk sırasına getirmesinin kendi iktidar süresini uzatmaktan başka amacı yoktur.

Yine de bu “cihad” girişiminin İran’ı değil, asıl olarak İsrail’i “tecrit” ettiğini söylemek ise, İsrail’in Ortadoğu’daki yerini ve gücünü unutmakla özdeştir.

Bu “gemi” olayından sonra, elbette İsrail’le ilişkiler “eskisi gibi” olmayacaktır. “Hasmane” açıklamalar ve tutumlar sürüp gidecektir. Ama unutulmamalıdır ki, Amerikan emperyalizminin İran’a olası bir saldırısıyla zaten bölgede hiçbir şey “eskisi gibi” olmayacaktır.

İcazetin Gölgesinde Taksim “Zaferi”!

[Kurtuluş Cephesi'nin
1 Mayıs 2010 bildirisi]

Taksim meydanı, daha dün “ayaklar baş olursa, kıyamet kopar” diyen başbakanın emir ve talimatıyla 1 Mayıs için konfederasyonlara açıldı!

Başta DİSK olmak üzere tüm konfederasyonların 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlama “iradesi” böylece “zafer”e ulaşmış oldu!

Bu, kimileri için “direnişin zaferi”yken, kimileri için “gazlanarak” kazanılmış bir “zafer”di. Rivayet her ne kadar muhtelif olsa da, somut gerçek Taksim Meydanı'nın 1 Mayıs kutlamaları için konfederasyonlara tahsis edilmiş olmasıdır. Artık Taksim “inatlaşması” sona ermiş, “görkemli” 1 Mayıs kutlamasının önündeki engeller kalkmıştır. 1 Mayıs günü Taksim'e 500 bin emekçi mi, yoksa 245 bin emekçi mi geleceği ve ne kadar süreceği sorunu dışında bir sorun kalmamıştır.

Evet, Taksim konfederasyonlara tahsis edilmiştir. DİSK, KESK, Türk-İş, Hak-İş vb. konfederasyonlar İstanbul Valisiyle anlaşmışlar ve 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlama “hakkı”nı almışlardır!

Uzlaşmacı bile olamayan icazetli siyasetin bu “zaferi”nin sonrasında DİSK başkanı, 1 Mayıs'a ilişkin bir soruyu yanıtlarken bu “zafer”in arka planını da net biçimde açıklamıştır:

“Süre konusunda sınır yok. Ancak, işi dozunda bırakmayı düşünüyoruz... Ne fazla uzun sürmeli, ne de çok kısa tutulmalı... Uzun sürünce, katılan işçi arkadaşlarımızın da dikkati dağılıyor. Bununla birlikte kontrolün radikal grupların eline geçme riski artıyor.”

Evet, Taksim konfederasyonlara tahsis edilirken, onlara bir de misyon biçilmiştir: 1 Mayıs kutlamalarının “radikal grupların”, “marjinallerin” eline geçmesini önlemek.

Kimdir bu radikaller?

Adlarını tek tek yazmak olanaksızdır. Onlar, yıllar boyunca 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamak ve 1977 katliamını anmak için polisle çatışan, gaz bombalarıyla durdurulmaya çalışılan, ellerindeki pankartlar ve taşlarla direnen insanlardır. Kimi zaman “aşırı solcular” olarak tanımlanan, kimi zaman “anarşistler” denilen, ama her zaman “terör örgütü yandaşları” olarak ilan edilen insanlardır.

Ellerinde pankartlarıyla yola çıkmış olan bu insanlar, kimi zaman şu ya da bu siyasetin ne kadar “güçlü” ve “çok” olduğunu göstermenin aracı olarak kullanılmışlardır. Ama yine de kendilerini ifade ettiğini düşündükleri pankartların altında Taksim için yürümüşler, çatışmışlar, tutuklanmışlardır.

Bugün, DİSK başkanı, kutlamalarının uzaması halinde 1 Mayıs'ın bu insanların kontrolüne geçmesinden söz etmektedir. Üstelik bunu söyleyen kişinin başkanlığını yaptığı konfederasyonun adının başında “Devrimci” sözcüğü vardır.

Devrimin, insanlık tarihinin en radikal eylemi olduğunu kimse tartışamaz.

Devrimcinin, bu en radikal eylemin eylemcisi ve gerçekleştircisi olduğu da tartışı-

lamaz.

Gelin görün ki, DİSK başkanı, “radikal grupların kontrolü ele geçirme riski”nden söz edebilmektedir.

İşte icazetli siyasetin açık ifadesi budur.

Daha geçen yıl, 2009’un 1 Mayıs’ında bu icazetli siyasetin “makul kalabalığı” Taksim’i feth etmenin coşkusuyla “halay” a durduklarında, o “radikal gruplar”, “marjinaler” Taksim’e ulaşabilmek için sokak aralarında polislerle çatışıyorlardı.

Şüphesiz, 1 Mayıs işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günüdür. Mevcut düzenin sınırları içinde ve yasaları ölçüsünde kitlesel ölçekte kutlanabilen bir gündür. Hiç kimsenin 1 Mayıs’ın yasal çerçevede kutlanabiliyor olmasına karşı çıkmayacağı da açıktır. 1 Mayıs’ın amacı, olabilecek her biçimde ve her yoldan işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadelesini ortaya koymaktır. Bunun yasal çerçevede olup olmayacağı sadece egemen sınıflara ait bir sorundur. Ama icazetli 1 Mayıs tüm bunların dışındadır.

Gerçek bir demokrasinin olmadığı bir ülkede, demokratik hak ve özgürlüklerin keyfi olarak kullanıldığı ya da ortadan kaldırıldığı bir ülkede, “demokratik açılım” adı altında “rejim” değişikliğinin bile dayatıldığı bir ülkede, icazetli siyasetin “demokratik uzlaşma”yla uzaktan yakından ilgisi yoktur.

İcazetli siyaset, egemenlerin merhamet ve lütuflarıyla yapılan bir siyasettir.

İcazetli siyaset, küçük lütuflar karşılığında devrimci ilkelerin pazarlandığı bir siyasettir.

İcazetli siyaset, “legalizm”in ulaşabileceği en son ve en kokuşmuş halidir.

Bugün hiç kimse Taksim Meydanı’nın 1 Mayıs kutlamaları için “açılması”na bakarak “zafer”den söz edemez. Ortada “zafer” söz konusu olmadığı gibi, kazanılmış bir hak da söz konusu değildir. Kimse kendisini aldatmamalıdır ve kendisinin aldatılmasına da izin vermemelidir.

Bugün AKP iktidarı, anayasa referandumuyla iktidarının süresini uzatmaya çalışmaktadır. Bir taraftan “liberaller” denilen yandaşlarıyla, “açılım branç”larına katılan “aydınlar”la, diğer taraftan icazetli siyasetçilerle halkı aldatmaya çalışmaktadır. Yapılmak istenen, “helal olsun, çalıyorlar, ama yapıyorlar da” mantığı içinde AKP’ye karşı olan muhalefeti parçalamaktan ibarettir.

Sol, ister tırnak içinde “sol” olsun, niceliği ne kadar az olursa olsun, ne kadar prestij kaybına uğramış olursa olsun, her zaman ülkenin kaderini belirleyecek olan tek güçtür. Onu, icazetli siyasetçiler aracılığıyla küçük lütuflar vererek belli ölçüde pasifize etmek, sadece AKP’nin değil, tüm düzen partilerinin amacıdır.

Bu oyun yıllardır oynanmaktadır.

Bilinmesi gerekir ki, bugün AKP’nin Taksim Meydanı’nın 1 Mayıs kutlamalarına açılmasına izin vermesi sadece konjonktürel bir durumdur ve AKP’nin “sol liberaller”in desteğini alma çabasının ürünüdür.

2010’un 1 Mayıs’ı icazetli siyasetin bir gövde gösterisine dönüştürülmek istenmektedir. “Provokasyon” söylemleriyle bu gövde gösterisine karşı çıkanlar daha baştan susturulmaya çalışılacaktır. Bunun için 1.000 kişilik “özel güvenlik gücü” bile oluşturulmuştur.

Bu oyunun bilincinde olunmalıdır.

Ve bilinmelidir ki, bu oyunları ortadan kaldırmanın tek yolu, devrimci işçi sınıfı siyasetinden ve örgütlenmesinden geçer.

Yaşasın 1 Mayıs!

1 Mayıs'tan 26 Mayıs'a İcazetli Siyaset

2010'da önce 1 Mayıs kızılığını kaybetti.

Her renkten, her kesimden, her çeşitten insanlarla tam bir "renk cümbüşü"ne dönüşen Taksim Meydanı, sarılsı, mavilisi, turunculuğu, kahverengilisi, siyahı çeşit çeşit renklerle bezenmişti. Eski zamanların "temsilî gerillaları"ndan miras kalan "merasim bölüğü"nü kızıl bayrakları da bu renk cümbüşü içinde küçük gelincikler gibi duruyordu.

Herkes kendi havasındaydı. Herkes kendisi için yürüyor, kendisi için konuşuyor, kendisi için halay çekiyordu. Timur Selçuk'un "koro"suyla seslendirdiği 1 Mayıs Marşı bile bu kendi kendine yürüme ve konuşma havasını kırmayı başaramadı.

Her ne kadar "devrim televizyondan yayınlanmayacak" denilse de, 1 Mayıs televizyonlardan canlı yayınlandı. Her televizyonun "alan"daki yorumcuları, sabahın ilk saatlerinden itibaren "sayılar" vermekte birbirleriyle yarıştılar. "Alan"dakiler ise, önce Atatürk Anıtı'nda yer kapma mücadelesi verirken ve en büyük pankartı en görünür yerde kameralara sergilemeye çalışırken "1 Mayıs coşku"su "alan"a girmekte zorlanıyordu.

Şüphesiz "demokratik" bir ülkede, "demokratik hak ve özgürlükler"in alabildiğine "kullanıldığı" bir ortamda 1 Mayıs'ın bir festival, bir şölen, bir eğlence havasında geçmesini engellemek hiç de "demokratik" olmayacağı da açıktır.

Bu durum, çok geçür akçe söylemle şöyle ifade edildi:

"Evet ve ne kadar harika ki, sıra-

düzen kortejlerine girmiyor, bir örnek militan kıyafetleri giymiyor ve ayın benzeri mitingler düzenlemiyorlar. Hemen orada, o anda yeni kararlar alarak eski kararları yok kabul edebiliyorlar. Hemen o anda yolunda gitmediğini düşündüklerine sırtlarını dönüyorlar. Taksim'de 1 Mayıs Marşı'nı bir anma ayini gibi koro halinde söylemeyi reddettiler. Onlar Taksim'e geri dönmediler, ilk kez çıktılar."*

Bu durum ve bu söylem yeni değildir. Yüzyıldır burjuvazi, dünyanın her yerde 1 Mayıs'ı şiddetle, kanla engellemeye çalışmıştır. Bunu başaramayınca, onu devrimci içeriğinden, sınıf niteliğinden yalıtarak, sıradan bir "gün"e, bir "tatil günü"ne dönüştürmek için çabalamıştır. Bu çabasında işçi aristokratları, yani işçi sınıfının göreceli olarak daha yüksek ücret alan kesimleri ile "icazetli sosyalistler" elele çalışmışlardır. Burjuvazinin bu amacı, *Kurtuluş Cephesi*'nin 1 Mayıs bildirilerinde şöyle ifade edilmiştir:

"Burjuvazinin 1 Mayıs'ı saptırma çabaları, hemen her zaman işçi sınıfının kendi sınıf gücünün bilincine varmasını ve kullanmasını engellemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla, 1 Mayıs'ları birer 'festival' havasına sokarak yozlaştırmaktan, onun içeriğini boşaltarak bir 'tatil günü' haline getirmeye kadar her yolu denemektedir. Bundan öte, 1 Mayıs'ı, her yıl aynı biçimde yinelenen bir gün hal-

* S. Candansayar, Toplumsal Mücadelenin Yeni Liderleri, *Birgün*, 17 Mayıs 2010.

ne getirerek, 'alışılmış' bir gün gibi anlaşılmasını sağlamaya çalışmaktadır."

Ve 2010 yılında bu hedefe büyük ölçüde ulaşılmıştır.

2010'da kaybeden sadece 1 Mayıs olmamıştır. 26 Mayıs "genel direniş-genel grev"i de kaybedilmiştir. En elverişli konjonktüre rağmen (Zonguldak'taki grizu patlamasında 30 işçinin yaşamını yitirmesi, Kılıçdaroğlu "rüzgan"), 26 Mayıs "genel grevi", bir yerlerden "icazet" alamadığı için başarısızlığa uğramıştır. Tekel işçilerinin küçük bir bölümünün Türk-İş binalarında gerçekleştirdiği "işgal eylemleri" bile bu başarısızlığı ortadan kaldıramamıştır.

"İcazet"le siyaset yapmaya alışmış legalist ve oportünist solun her daim gönlünde yatan "aslan" olarak dillerinden düşürmedikleri "genel grev" in 26 Mayıs başarısızlığı ise, basitçe Türk-İş'in "ihaneti"yle açıklanamaz. 1 Mayıs günü yapılan DİSK açıklamalarında 26 Mayıs "genel grevi"ne hiçbir vurgu yapılmaması, 26 Mayıs "genel grev"inin başarısız olacağını açıkça göstermiştir. SİP-TKP'den Emep'e, ÖDP'den her renkten legal "sol" partiye kadar herkesin çok iyi bildiği bu gerçek kitlelerden saklanmıştır.

"İcazetli siyaset", oportünistlerin kapalı kapılar ardında yaptıkları görüşmeler ve pazarlıklarla sürdürülen bir siyasettir.

"İcazetli siyaset", egemen sınıfların çizdiği sınırlar içinde "sol" görünümde siyaset yapmaktır.

Tüm legalist "sol", Türk-İş'le yapılan görüşmeleri ve pazarlıkları çok iyi bilmesine rağmen, sanki herşey normal akışında gidiyormuşçasına "26 Mayıs Genel Grevi"nden söz etmeyi sürdürmüşlerdir.

Herşeyden önce bilinmelidir ki, adına ister "genel grev" denilsin, ister legaliteye uyumlu olarak "genel direniş" denilsin, işçi sınıfının tüm işyerlerinde üretimi durdurması, greve çıkması birkaç sendikanın ya da konfederasyonun pazarlıklarıyla yapılabilecek bir eylem değildir. Böyle bir eylem olmadığı gibi, her olayda ortaya atılan bir slogan da değildir. Genel grev, büyük ekonomik, toplumsal ve siyasal olaylara karşı işçi sınıfının bir bütün olarak tavır alışdır, siyasal eylemdir, bir savaş ilanıdır. Bu özelliğinden ve niteliğinden soyutlanmış bir genel grev sloganı, içi boşaltılmış, sıradanlaştırılmış herhangi bir eylem çağrısından başka

bir anlama gelmez.

Legalist "sol", bir genel grevin, gerçek bir genel grevin ne olduğunu ve nasıl sonuçlar verdiğini çok iyi bildiğinden, hemen her zaman onun içeriğini boşaltmaya, siyasal niteliğini ortadan kaldırmaya çalışır. Ama Türkiye solunun (ister legal, ister illegal olsun) ortak özelliği ise, diline doladığı herhangi bir sloganı, pratikte işe yaradığını gördüğü herhangi bir eylemi, her türlü kitlesel, tarihsel ve konjonktürel koşullarından yalıtılarak, her zaman ve her yerde ortaya atmak ve pratiğe uygulamak olmuştur. Seçimlerin boykot edilmesinden ölüm oruçlarına kadar pek çok eylem biçimi ve eylem sloganı, böylesi bir anlayış içinde tüketilmiştir.

Bugün tüketilen ve inandırıncılığı yitiren, hem "işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadeleye günü" olan 1 Mayıs, hem de "genel grev" olmuştur. 1 Mayıs festival havasına büründürülürken, "genel grev", öğlen yemek molasında yapılan bir "şey"e indirgenmiştir.

Bu olgular ortadayken, 1 Mayıs'ın "icazetli" olmadığını kanıtlamak amacıyla DİSK'in ve legalist "sol"un "mücadele değil, mücadeleye aldık" ya da "söke söke aldık" beyanları da bir başka çaresizliğin ve ikiyüzlülüğün ifadesidir.

Recep Tayyip Erdoğan, çok açık biçimde "Taksim'i kopara kopara aldık diyenler var. Kimse AK Parti iktidarından kopara kopara bir şey almadı. Bu böyle bilinsin. Kopara kopara alma güçleri varsa 77'den iktidarımıza kadar neredeydiler" diyerek, Taksim'in "fethi"nin kendilerinin "inayeti" ve "müsadese"yle olduğunu açıkça belirtirken, Süleyman Çelebi, "Sayın Başbakan'ın üslubundan yenilginin üzerini kapatıyor gibi bir izlenim edindim. Bilek güreşi yapmıyoruz sonuçta, onurlu bir mücadele veriyoruz. Mücadelenin kazanılması konusunda Sayın Başbakan bazen çelişkili yaklaşımlar içerisinde olabiliyor" diyerek geçiştirmeye çalışmıştır.*

"İcazetli siyaset", Behice Boran'ın "icazetli sosyalizmi"nden bugüne kadar "sol"un varlık koşulu olagelmiştir. Bu icazetli siyasetin yürütücülerinin hiçbir zaman devrim di-

* Bunun "yararsız" bir polemik olduğunu söyleyenler de vardır. Bu karşı çıkıcılar, asıl olanın Taksim'in 32 yıl sonra Taksim'e çıkılmasının herşeyden daha önemli olduğunu söyleyerek yalın bir pragmatizm örneği sergilemişlerdir.

ye bir sorunları olmamıştır. Tam tersine, gelişen devrimci mücadeleyle varlık koşullarının ortadan kalkacağını çok iyi bildiklerinden, onun önünü kesebilmek için ellerinden geleni yapmışlardır. Zaman olmuş düzenin yasal sınırları içinde sosyalistçilik oynamaya kalkışmışlar, gün olmuş, CHP'nin içinde ve gölgesinde siyasete soyunmuşlardır.

Bugün devrimci mücadelenin tarihi büyük ölçüde unutturulmuş ve çarpıtılmıştır. Deniz'leri "küçük-burjuva maceraperesti" ilan edenler, Mahir'i "goşist" olarak karalayanlar, bugün Deniz'lerin, Mahir'lerin isimlerinin arkasına saklanmaya çalışmaktadırlar. 1977 1 Mayıs katliamını "Ergenekon çetesinin işi" olarak ilan etmekten çekinmeyen "sol"cular bile ortaya çıkmıştır. Küçük-burjuvalar, egemen sınıfın baskı aygıtı olan

devletin görevlileri, memurlar "kamu emekçisi" ilan edilirken, fabrika ve Zonguldak maden işçileri "işçi aristokrati" olarak ilan edilmiştir.

Sorun, 1 Mayıs'ın yasal olarak kutlanıp kutlanmaması değildir. Sorun, legalitenin sınırlarının bilinmesi sorunudur. Daha henüz "demokratik açılım"ı bile beceremeyen bir düzende, demokrasi varmışçasına ve demokratik haklar kullanılıyormuşçasına "icazet"le siyaset yapmanın devrimci hiçbir gerekçesi yoktur.

Sorun, legal ya da illegal çalışma, silahlı ya da barışçıl mücadele sorunu değildir. Sorun, devrim sorunudur, devrim yapma sorunudur. Devrim yapmaktan korkanların, devrimin olmasını beklerken kitleleri oyalamak için yaptıkları "iş"ler de "icazet"li siyaset yapmaktan öteye geçemez.

Yeni Borç Krizi ve Euro'nun "Çöküşü"

Tanrı, krediyi* yarattı! Böylece Ademoğulları borç denilen kalıtsal hastalığa yakalandı. Artık herkes kredi sistemi aracılığıyla borçlanmaya ve daha fazla borçlanmaya başladı. Toplumsal düzen, "borç verenler" ile "borç alanlar" ya da "alacaklılar" ile "borçlular" şeklinde iki büyük "sınıf"a ayrıldı. "Borç alanlar" borç almaksızın yapamazken, "borç verenler" borç vermeksizin ya-

* Tooke'ye göre, "En basit ifadesiyle kredi, bir kimsenin, bir başka kimseye, belli bir miktarda sermayeyi para olarak, ya da para olarak hesaplanan değeri üzerinde anlaşmaya varılmış mallar şeklinde, ve her iki halde de, belli bir vadenin sonunda ödenmek üzere, emanet vermesine yolaçan, sağlam ya da çürük bir temele dayalı güvendir." (Akt. K. Marks, *Kapital*, Cilt III, s. 353.)

Marks, kapitalist kredi sisteminin niteliğini de şöyle ifade eder:

"Kredi sisteminin özünde yatan iki karakteristiğinden birisi, kapitalist üretimin itici gücü olan, başkalarının emeğinin sömürülmesi yoluyla zenginleşmeyi, en katksız ve en dev boyutlara ulaşmış bir kumar ve sahtekarlık sistemi halini alıncaya kadar geliştirmek, ve toplumsal serveti sömüren azınlığın sayısını gitgide azaltmak, diğeri de, yeni bir üretim tarzına geçiş biçimini oluşturmaktır. Kredi sisteminin Law'dan Isaac Pereire'e kadar belli başlı sözcülerine, dolandırıcı ve peygamber karması o tatlı özelliği veren de, işte onun bu belirsiz niteliğidir." (K. Marks, *Kapital*, Cilt III, s. 390.)

"Kapitalist özel sanayi, kapitalist sistemin kendi temeli üzerinde yokedilmesini temsil eden ve yeni üretim alanlarına yayıldıkça ve buraları egemenliği altına aldıkça özel sanayi ortadan kaldıran hisse senetli şirketler işi dışında, kredi, bireysel kapitaliste ya da kendisine kapitalist gözüyle bakılan kimseye, belli sınırlar içerisinde başkalarının sermayesi ve malı, ve böylece de başkalarının emeği üzerinde mutlak bir denetim olanağı sağlar." (K. Marks, *Kapital*, Cilt III, s. 388.)

pamaz hale geldi. Kredinin tarih içindeki serüveni, giderek bu bağımlılık ilişkisinin farkına varılması ve bu farkındalık içinde bilinçli olarak kullanılmasının serüveni oldu.

Tarih içinde bireysel ve özel kredinin yanında kamu kredisi ortaya çıktı. Bireyden kamuya, yani devlete ya da tersine kamudan bireye doğru akan krediler, borçlunun alacaklıya bağımlılığını daha belirgin hale getirdi. Bir süre sonra devletler arası kredi sistemi doğdu. Uluslararası düzeyde "borçlu devletler" ile "borç veren devletler" ortaya çıktı. Uluslararası kredi sistemi, giderek borçlu devletlerin kurtulmaya ne kadar çalışırlarsa çalışırlar kurtulmayı başaramadıkları büyük bir "borç tuzağı"na dönüştü.

Serbest rekabetçi kapitalizmde gelişen ve tekellerle kapitalizmle dünya çapında egemen olan "finans sistemi", emperyalist ülkeler ile sömürge, yarı-sömürge ve geri-bıraktırlmış ülkeler arasında sürekli ve kalıcı bir bağımlılık ilişkisi haline geldi. Fakir ve yoksul sömürge vb. ülkeler, herhangi bir emperyalist ülkenin sanayi malını alabilmek için uluslararası finans sistemine başvurmak zorunda kaldı. Ya da tersine, malını satmak isteyen herhangi bir emperyalist ülke, satın alacak ülkeye kredi vererek kendi malını satın almasını garantiye aldı. Böylece ticaret alanında emperyalist ülkeler ile bağımlı, geri-bıraktırlmış ülkeler arasındaki kredi sistemi gelişti.

Emperyalist ülke mallarının (yatırım malları, ara-malları ya da tüketim malları) tüketicisi olan ülkelerin, bu tüketimi sürdürebilmek için krediden başka bir seçeneği kalmadı.

Öte yandan emperyalizme bağımlı ülkelerin kendi iç üretim ve tüketimleri de kredi sistemine bağımlı hale geldi. İlk dönemde dış ticaretin sürdürülmesi için dış borçlanma başatken, giderek bütçe açıklarını kapatmak amacıyla (yani iç üretim ve tüketimi sürdürmek amacıyla) dış kredi alınmaya, yani dış borçlanmaya gidildi. Devletlerin bütçe açıkları büyüdükçe dış borçları da büyüdü. Dış borçlar öylesine devasa boyutlara ulaştı ki, artık hiçbir borçlu ülke borcunu ödeyemez hale geldi. Böylece dış borç süreklilik kazanırken, sadece faiz ödemesiyle “borçların çevrilebilirliği” sorunu ortaya çıktı.

Artan dış borçlanmalar, kaçınılmaz olarak kredi faizlerinin yükselmesine ve dolayısıyla da faiz ödemelerinin artmasına yol açtı. Dış borç faizleri öylesi bir noktaya ulaştı ki, geçmiş dönemde ana para ödemelerinin yapılamaması gibi, faizlerin de ödene memesine neden oldu. Zaten dış borçların ana parasını ödeyemeyen ülkeler, şimdi faizleri de ödeyemez hale geldiler ve “borç krizi” patlak verdi.

Her borç krizi, borçlu ülkenin üretim ve tüketim koşullarını tümüyle işlemez hale getirirken, alacaklı ülkelerin de “finans krizi”ne girmelerine yol açacak boyutlara ulaştı. Bu nedenle, borç krizinin patlak verdiği ülkeler hemen uluslararası finans kuruluşlarının, yani IMF ve Dünya Bankası’nın kapısını çalmak zorunda bırakıldı.

Emperyalizmin sürekli ve resmi uluslararası finans kuruluşlarına baş vuran borçlu ülkelerin borçlarını faizlerini düzenli olarak ödeyebilmeleri için hazır reçeteler oluşturuldu. IMF’nin ünlü “istikrar tedbirleri” bu hazır reçetelerin genel adı oldu.

Eğer borçlu ülkenin dış borçlanmasının ana nedeni bütçe açıklarıysa, “istikrar tedbirleri” çok açık ve net biçimde “kamu tasarrufu”yla işe başlanılmasını şart koşuyordu. Yani borçlu ülkenin devleti, “borç krizi”nden kurtulabilmek için her türlü kamu harcamasını kısmak zorundaydı. Memur maaşları azaltıldı, kamu çalışanlarının sayısı düşürüldü, sosyal harcamalar kısıldı. Böylece “bütçe açığı” denkleştirildi ya da “finanse edilebilir” hale getirildi.

Alınan bu “tedbirler” sonucunda bütçeler “faiz dışı fazla” verirken, sağlanan tasarruflar dış borçların faizlerinin ödenmesi ve bu yolla yeni (ve daha yüksek faizle) borç-

lanmanın gerçekleştirilmesi için kullanıldı.

Öte yandan emperyalist ülkeler, kendi mallarını satabilmek için “borçlu ülkeler”e yeni krediler açmayı sürdürdü. “Borçlu ülkeler”, bir yandan birikmiş (stok) dış borçları ödemek için “kemer sıkma”yı sürdürürken, diğer yandan emperyalist ülke malları için pazar rolünü sürdürmek için daha büyük ölçekte borçlanmaya devam ettiler. Dış ticaret açığı ya da cari açık giderek büyüdü. Her “borç krizi”, ülkelerin dış borçlarını artırarak bir sonraki aşamaya geçti.

Tanrının krediyi yaratmasıyla başlayan bu döngü, dün Türkiye, Brezilya, Arjantin vb. geri-bıraktırılmış ülkeleri altüst ederken, bugün “uygarlık projesi” adı verilen AB’nin “yaramaz çocuğu” Yunanistan’ı kısılcasına aldı. Ardından İspanya’da “alarm” zilleri çalmaya başladı. Portekiz ve İtalya sıraya girdi. Tüm bu ülkelerin ortak özelliği, yüksek bütçe açıkları ve büyük dış borçlanmaydı.

1980-1994 yılları arasında süren “dünya borç krizi”nde, başta Brezilya, Arjantin, Meksika ve Türkiye olmak üzere tüm geri-bıraktırılmış ülkeler IMF’nin “istikrar tedbirleri”ni uygulayarak, bir krizden diğerine düşerek on beş yıl geçirdiler. 1994 yılına gelindiğinde dış borçları iç borçlara dönüştürülerek ve kamu mülkleri ve kuruluşları özelleştirilerek “dünya borç krizi”nin sona erdiği ilan edildi. (IMF, bu durumu 2001 yılında yayınladığı raporla “1979-1989 Sessiz Devrim” diyecek duyurdu.)

Böylece geri-bıraktırılmış ülkelerin “dış borç sorunu” ortadan kalkarken, “iç borçlanma” başlı başına yeni finansman kaynağı haline geldi. Devletlerin hazine kağıtlarının (bono ve tahviller) alım-satımının serbest bırakılmasıyla “sıcak para” egemen unsur oldu. Artık devletler doğrudan dış borçlanmaya gitmek yerine, uluslararası özel finans kuruluşlarına ve fonlarına devlet iç borçlanma senetlerini satarak, hem bütçe açıklarını, hem de emperyalist ülkelere yapılan ithalatı finanse etmeye başladılar. Bunun sonucu olarak da “kamu finansmanı”nda dış borç kalemi azalırken, iç borç sürekliliği büyüdü.

IMF’nin “sessiz devrim”inin ikinci sonucu ise, yerli özel finans kuruluşlarının ve şirketlerin dış borçlanmasının olağanüstü artmasıdır. Yerli bankalar ve şirketler, düşük faizle dış borçlanmaya giderek devletin iç borçlanmasını (yüksek faizle) finanse etme-

ye başlamışlardır.

Şimdi “borç krizi”, AB’nin “hinterland”ındaki geri-bıraktırlmış ülkelerin gündeminde. “Kriz”in gelişim süreci, geçmişte olduğu gibi, ithalatın karşılanması (dış ticaret açığı ya da cari açık) ve bütçe açıklarının kapatılması için “içerden”, yani AB fonlarından yapılan sürekli ödemelerle (borçlanma) “kriz”in “ötelenmesi”yle başlamıştır. Ortak para birliği, yani Euro, bu süreçte bir “enstrüman” olarak kullanılamadığından, ister istemez AB içinden yapılan transferlerle yıllar geçirildi. 2008 “mortgage krizi”yle birlik bu geçiş sürecinin de sonuna gelindi.

“Mortgage krizi”, AB’nin emperyalist ülkelerinin finans kesimine müdahalesine yol açarken, pek çok finans kuruluşu devletleştirildi ya da devlet denetimi altına alındı. Bu “operasyonlar”da trilyon dolar düzeyinde “devlet kağıtları” kullanıldı. Popüler dildeki ifadesiyle, özel ve kamu finans kuruluşlarının elindeki “toksik kağıtlar” (batık krediler ve çürük yatırımlar) devlet tarafından satın alındı.

Bu aşamada herşey kağıt üzerinde yapıldı. İflas noktasına gelen finans kuruluşlarının elindeki değersiz “kağıtlar”, yine devletin çıkardığı karşılıksız “kağıtlar”la değiştirildi. Herşey çok kolay oldu. “Kağıt”lar “kağıt”larla değiştirilmiş, iflas durumu ortadan kaldırılmış ve iflastan “kağıt” üzerinde kurtarılmış olan finans kuruluşları yaşatılmıştı. İflastan kurtarılan her finans kuruluşu, her zaman olduğu gibi yine piyasalarda faaliyet yürütmeye devam etti. Ellerindeki yeni devlet “kağıtları”yla işlerini yürütmeyi sürdürdüler, ama bu “kağıtlar”ın karşılığı yoktu. İşte 2008 krizinde devlet müdahalesi ile kurtarılan finans kuruluşlarının kullandıkları karşılıksız “kağıtlar” yeni bir krizi, üstelik doğrudan devletler düzeyinde krizi “tetiklediği” görüldüğü andan itibaren bu “kağıtlar”ın reel karşılıklarının bulunması sorunu ortaya çıktı. Daha tam ifadeyle, 2008-2009 arasında piyasaya sürülen karşılıksız devlet “kağıtları”nın (güvencelerinin) karşılığının bulunması kaçınılmaz hale geldi.

Bu gelişme, herşeyden önce dış kredilerin azaltılmasını ve verilmiş kredilerin belli oranlarda tahsil edilmesini gerektirdi. Eğer AB’nin emperyalist ülkeleri (Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya) AB içindeki “hinterland” ülkelere verdikleri kredileri belli oranlarda tahsil edebilirlerse, kendi ülkelerinde

Türkiye'nin İç ve Dış Borç Stoku				
(Milyon \$)	İç Borç Stoku	Dış Borç Stoku		
		Toplam	Kamu Sektörü	Özel Sektör
1996	29,3	79,3	68,5	10,7
1997	30,7	84,0	67,2	16,8
1998	37,1	96,2	72,5	23,7
1999	42,4	103,0	75,6	27,4
2000	54,2	118,6	89,4	29,2
2001	84,9	113,6	86,2	27,5
2002	91,7	129,5	86,5	43,0
2003	139,3	144,1	95,2	48,9
2004	167,3	161,0	97,1	63,9
2005	182,4	169,7	85,8	83,9
2006	178,9	207,6	87,3	120,3
2007	219,2	249,4	89,3	160,1
2008	181,7	277,7	92,4	185,3
2009	219,2	271,1	96,8	174,4

“tasarruf”a ve iç borçlanmaya gitmeksizin karşılıksız “kağıtlar” için kaynak yaratmış olacaktı. İşte bu “kaynak” yaratma operasyonu, önce Yunanistan’ın “borç krizi” olarak ortaya çıktı.

Yunanistan krizi, neredeyse AB üyesi olduğu 1992’den günümüze kadar dış ticaret ve bütçe açıklarını doğrudan AB’nin emperyalist ülkeleri tarafından yaratılmış fonlar aracılığıyla kapatmasının sonuna gelinmesiyle ortaya çıkmıştır.

Olağan durumda Yunanistan, herhangi bir Latin-Amerika ülkesi gibi, Türkiye gibi, dış ticaret ve bütçe açıklarını dış borçlanmayla karşılamak durumunda olsaydı, bugüne kadar en az üç “borç krizi” yaşamak durumunda kalacaktı. Yunanistan’ın bu yıllar boyunca, AB’nin karmaşık “mevzuatı” çerçevesinde, “fon” aktarımı adı altında gerçekleştirdiği “dış borçlanma” görünmez olurken, “dış borç”un yerini “AB fonları” almıştı. Federal bir devletin içinde merkezi bütçeden federe devletlere (eyaletlere) yapılan bir fon aktarımı gibi sunulan bu “dış borçlanma” yöntemi, AB’nin “iç sorunu” ya da “AB bütçe harcamaları” olarak gösterildi.

Şimdi AB’nin emperyalist ülkelerindeki finans kuruluşlarının kurtarılması “operasyonu”nun faturasının ödenmesi zamanı geldi. Her zaman olduğu gibi, fatura “alttakiler” tarafından ödenmek zorundaydı ve öyle de oldu. Yunanistan, “borç krizi”ne girdi.

Kurtuluş Cephesi'nin geçen sayısında* ifade edildiği gibi, Yunanistan'ın bu "borç krizi"nden çıkabilmesinin tek yolu, "klasik" IMF "istikrar tedbirleri"ni uygulamaktır. Bu ise, çok açık biçimde "gerçekçi kur politikası"yla işe başlanılmasını, yani devalüasyon yapılmasını gerektirir. Ama Yunanistan "Euro bölgesi" içindedir ve tek para birimi olarak Euro kullanılmaktadır. Bu durumda, Yunanistan "krizi"nin gerektirdiği devalüasyon, ancak Euro'nun değer yitirmesiyle gerçekleştirilebilir. İşte son aylarda Euro'nun dolar karşısında değer yitirmesi böylesi bir "borç krizi" temelinde dayanmaktadır.

Bugün Euro'nun "çöküşü"nden söz edilmektedir.

2008 yılında dolar karşısında tarihinin en yüksek değerine (1 Euro= 1,60 dolar) ulaşan Euro, bugünlerde 1,20'ler seviyesine düşmüştür. Bir başka deyişle, son bir yıl içinde Euro %25 değer yitirmiş, yani %25 devalüasyona uğramıştır. Ancak bu, Euro'nun "çöktüğü" anlamına gelmemektedir.

Herşeyden önce anımsanmalıdır ki, Euro ilk çıktığında euro/dolar paritesi 1,17'yd. Bu açıdan bakıldığında Euro'nun hala değerli olduğundan söz etmek olanaklıdır. Öte yandan 2002 yılında (2000 krizi koşullarında) Euro'nun 0,89 dolar seviyesine kadar indiği gözönüne alındığında, bugün Euro'nun "çöktüğü"nden söz etmek hiç de olanaklı değildir.

Burada sorun Euro'nun dolar karşısında değer yitirmesinin kaçınılmazlığından öte, "piyasa aktörleri"nin ve özellikle dış ticaret şirketlerinin ve ihracata yönelik üretim yapan kesimlerin "önerileri"ni görememeleridir. Ortalama olarak üç aylık sürelerle yapılan siparişler ve ödemeler, Euro'daki değer yitimiyle birlikte bu şirketler için "kur riskini" artırmaktadır. Daha açık ifadeyle, Euro'nun ne kadar değer yitireceğini (üç ay içinde) tam olarak kestiremeyen şirketler, gerek siparişlerde verecekleri (ve alacakları) fiyatlarda, gerekse ödeme tarihlerinde belirsizliğe düşmektedirler. Bu belirsizlik de, kamuoyuna "Euro'nun çöküşü" olarak sunulmaktadır. Amaç, Euro'nun değer yitirmesinin yaratmış olduğu "kur riski"nden doğan zararların kamuya ödettilmesidir.

Bugün AB ülkelerinde ciddi bir "dış borç krizi" sorunu vardır ve bu sorun "mortgage krizi"ne karşı geliştirilen "anti-kriz" politikalarının bir sorunu olarak derinleşmiştir. Asıl üzerinde durulması gereken olgu budur. Yoksa 2002 yılında 0,89 düzeyine kadar gerilemiş bir Euro'nun "çöküşü"nü, tekil şirketler dışında bir anlamı ve değeri yoktur.

Ne yazık ki, tanı (!) krediyi yarattı ve kredi dünya çapında "borç krizleri"ni sürekli kıldı. Borçlandırma sistemi varolduğu sürece de bu krizlerden kurtulmak olanaklı olmayacaktır.

Euro/Dolar	
1 Ocak 1999	1,17
1 Ocak 2000	1,01
1 Ocak 2001	0,94
1 Ocak 2002	0,89
1 Ocak 2003	1,05
1 Ocak 2004	1,26
1 Ocak 2005	1,36
1 Ocak 2006	1,18
1 Ocak 2007	1,32
1 Ocak 2008	1,47
8 Ocak 2008	1,60
1 Ocak 2009	1,40
1 Ocak 2010	1,44
1 Şubat 2010	1,39
1 Mart 2010	1,36
1 Nisan 2010	1,35
1 Mayıs 2010	1,33
15 Mayıs 2010	1,25
22 Mayıs 2010	1,26
30 Mayıs 2010	1,23

* *Kurtuluş Cephesi*, "Komşunun Krizi", Sayı: 114, s. 28-30.

Time'ın Dünyanın En Etkili 100 Lideri (!)

- 1° Luiz Inácio Lula da Silva
- 2° J.T. Wang J.T. Wang (Acer şirketinin CEO'su)
- 3° Amiral Mike Mullen (ABD Genelkurmay Başkanı)
- 4° Barack Obama
- 5° Ron Bloom (Obama'nın sanayi baş danışmanı)
- 6° Yukio Hatoyama (Japonya Başbakanı)
- 7° Dominique Strauss-Kahn (IMF Başkanı)
- 8° Nancy Pelosi (ABD Temsilciler Meclisi Başkanı)
- 9° Sarah Palin (Alaska Valisi, 2008 seçiminde Cumhuriyetçi Başkan Yardımcısı Adayı)
- 10° Salam Fayyad (Filistin Yönetimi Başkanı)
- 11° Jon Kyl (Arizona Eyaleti Senatörü)
- 12° Glenn Beck (ABD'li sunucu ve yorumcu)
- 13° Annise Parker (Houston Belediye Başkanı)
- 14° Tidjane Thiam (Prudential CEO'su)
- 15° Jenny Beth Martin (Çay Partisi Hareketi Koordinatörü)
- 16° Christine Lagarde (Fransa Sanayi ve Çalışma Bakanı)
- 17° *Recep Tayyip Erdoğan*
- 18° General Stanley McChrystal (ISAF komutanı)
- 19° Manmohan Singh (Hindistan Başbakanı)
- 20° Bo Xilai (Çin Komünist Partisi Sekreteri)
- 21° Mark Carney (Kanada Merkez Bankası Başkanı)
- 22° Rahibe Carol Keehan (ABD Katolik Sağlık Birliği Başkanı)
- 23° Sheik Khalifa bin Zayed al-Nahyan (Birleşik Arap Emirlikleri Devlet Başkanı)
- 24° Robin Li (Çinli arama motoru Baidu'nun kurucusu)
- 25° Scott Brown (Massachusetts Senatörü)

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

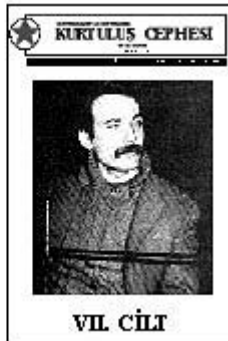
E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org
erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM I
MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM II-III
İLKER AKMAN: MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I
*** OLİGARŞİ NEDİR?
*** MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III
*** THKP-C/HDÖ VE 15 YIL
*** POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** GRAMSCİ ÜZERİNE
*** REVİZYONİZMİN REVİZYONU
*** ULUSAL SORUN ÜZERİNE
*** “BDS”: BİR PRAGMATİK SAPMA
*** “YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE
*** ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]
*** DEVRİM PROGRAMLARI
*** RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER
*** ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ
*** PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

- DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]
DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM II [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-III]
LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]
TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

“Ülkede sürekli bir dengesizliğin olması, emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin mevcut durumu devam ettirebilmek için ‘güç’lerini kullanmasının ve ‘denge’yi bu şekilde kurmaya yönelmesinin objektif temelidir.

Ülkedeki üretici güçlerin gelişme seviyesi, dengesini metropollerde bulduğundan, oligarşi, üretim ilişkilerini devam ettirme görevini, siyasal zoru askeri biçimde maddeleştirmenin şartları içinde yerine getirebilir. Bu durum, geri-bıraktırılmış ülkelerin aynı zamanda emperyalizmin zayıf halkaları olmaları da demektir.

Emperyalizmin dünya ölçeğinde uygulamak zorunda olduğu zor, ülkede oligarşinin siyasal zoru olarak somutlaşır. Ve emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri yaşadığı sürece, bu siyasal zor da varlığını devam ettirecektir. Ve kendisine yönelen her sınıfsal tavra karşı askeri bir biçimde maddeleşecektir. Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşmesi, ülkedeki dengesizlik nedeniyle, aslında sürekli bir nitelik tir..

Ülkedeki emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerine uygun olarak gelişen üretim, kendi hayat sürecini de şartlandırır. Bu şartlandırma içinde ortaya çıkan çelişkiler ve sınıfların tepkilerine karşı, oligarşinin bir üst belirlenme olan siyasal yaşantısını sürdürme şartı, siyasal zorunu kullanması (onu kullanmaya zorunlu kılınması) şeklindedir.

Siyasal zor, oligarşinin elinde ilk şart olarak, oligarşinin siyasal hakimiyetini koruması şeklinde görevini somutlaştırır. Kuşkusuz en önemli araç, devlet aygıtıdır. Devlet bu dönemde, hakim sınıfların karakterine bürünerek, oligarşik devlet niteliğini almıştır. Siyasal zorun bu biçimdeki görevi ona, üretim ilişkileri tarafından verilmiştir. Ve temel görevi, mevcut üretim ilişkilerinin devamını sağlamayı yerine getirmektir. Bu görevin yerine getirilişinde **‘zor’un askeri bir biçimde maddeleşmesi ve görünür olması, a) Hakim sınıfların kendi iç çelişkileri yüzünden idare edememeleri, b) Gelişen sınıfsal muhalefetlerin mevcut üretim ilişkilerini tehdit eder bir nitelik almaları, c) Doğrudan doğruya iktidara yönelik bir siyasal alternatifin ortaya çıkması durumlarında olur.** Ülkemizde özellikle 12 Mart ertesi uygulamalardan sonra, hakim sınıfların kendi iç çelişkilerinden dolayı yönetimin askerileşmesi beklenemez. Bu nedenle, siyasal zorun askeri bir biçimde kendini göstermesi, **mevcut üretim ilişkilerine yönelik muhalefetin görüldüğü yerlerde ve oligarşiye alternatif bir gücün ortaya çıkması zamanlarında olacaktır.”**

[İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz*]